

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

---

gehouden op 18 december 2002

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Vaststelling van de agenda	2
Ingekomen stukken	3
Mondelinge vragen	3
Eindrapportage onderzoek "Drenthe na de gemeentelijke herindeling"	12
Nota buitenland	21
- <i>Motie A (verworpen)</i>	22
Bijdrage Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT) in relatie tot de ontwikkelingen NNBT-nieuwe-stijl	33
Aanpassing Regeling beeldende kunst en vormgeving 2003-2004	40
Lening voor LOFAR	42
Overdracht weggedeelten aan de gemeente Hoogeveen	44
Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel	44
Meerjarenplannen afvalstoffen	44
Tijdelijke subsidieregeling Plattelands- structuurfonds	44
Beleidskader jeugdzorg 2003-2006 en Actieprogramma jeugdzorg 2003	44
Project Taol-, lees- en schriefbevordering	44
Aanpassing van de Collectieve Arbeids- voorwaardenregeling Provincies	45
5 ^e wijziging begroting 2002	45
Jaarprogramma Kompas 2003	45
Sluiting	45
Toezeggingen	46

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 18 december 2002 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin,
voorzitter

de leden (49 in getal):

A.J. Gaasbeek (OSD)
H. Baas (ChristenUnie)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw H. Kempe-Foekens (ChristenUnie)
K.H. Smidt (VVD)
Joh. Dijks (VVD)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
F. Benning (VVD)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
Ch.C. de Haas (OPD)
mevrouw A. de Widt-Nieuwenhuizen (VVD)
A. Faber (CDA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw W.F.C. Dirks (GroenLinks)
F.A.J. Harleman (GroenLinks)
K.N. Blanksma (GroenLinks)
A. Haak (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
J.P. Sluiter (D66)
R.W. Klein Nulent (PvdA)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
H. Zomer (CDA)
mevrouw W. van Dommelen-Logtmeijer (CDA)
mevrouw J. Schipper (VVD)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
mevrouw H. Kamphuijs (PvdA)
K.J. de Vries (CDA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
J. Prinsen (PvdA)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
S.B. Swierstra (VVD)
H. Weggemans (PvdA)
mevrouw E.H. Mellink (PvdA)
H. Holman (CDA)
J.W.M. Engels (D66)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)

F. Ietswaart (D66)
mevrouw W.H.H. Ceelen (PvdA)
mevrouw M.W. Brink-Massier (PvdA)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA)
W. Nijenbrinks (VVD)
J.H. Schaap (PvdA)
mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)
R.C.M. van Glansbeek (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)

J.D. Nauta, griffier der staten van Drenthe

Met kennisgeving afwezig:

A. Boer (PvdA)
J.J. van Heukelum (VVD)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (09.32 uur).

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is binnengekomen van de heren Boer, Fonk, Van Glansbeek en Van Heukelum. Mevrouw Remmelts heeft laten weten iets later te komen.

Ik heet heel in het bijzonder welkom mevrouw Inge Rozema, die op 10 december 2002 door het college is aangesteld als beoogd statengriffier en op 20 maart 2003 formeel door de nieuwe staten zal worden benoemd.

Ik ben voornemens de vergadering zo rond elf uur even te schorsen, om de staten in de gelegenheid te stellen in de ontvangstzaal onder het genot van een koffie en nog iets anders - iets dat in deze tijd van het jaar wel gebruikelijk is - met mevrouw Rozema kennis te maken.

Ik geef het woord aan de heer Benning die verslag zal doen van de stand van zaken omtrent de voorbereiding van de conferentie Drenthe 2030-plus.

De heer BENNING: Mijnheer de voorzitter. Het gaat om een vooraankondiging van het symposium Drenthe 2030-plus.

Op voorstel van Willem Kuiper van GroenLinks en Hans Hornstra van de PvdA en mijzelf hebben de staten op 20 maart 2002 unaniem de motie aangenomen om in Drenthe een initiërende discussie te organiseren met het doel te komen tot een integrale visie op de ruimtelijke ordening voor de periode van 2030 tot 2050-plus. Daarin dienen de aspecten water, energie en ruimtelijke ordening een heel centrale rol te spelen.

Besloten is een symposium te houden met de naam Drenthe 2030-plus. Het doel van dat symposium is om in het kader van de onontkoombare, ingrijpende klimaatsverandering en bodemdaling in de komende eeuw een wetenschappelijk onderbouwde aanzet tot een visie op de ruimtelijke ontwikkeling in Nederland in de jaren 2030-2050-plus op te starten, tegen de achtergrond van de klimaatsverandering, de waterproblematiek en het energievraagstuk. Het gaat dan specifiek om de

kansen die de provincie Drenthe nationaal en internationaal heeft te bieden.

De genodigden zullen zijn statenleden, inclusief de gedeputeerden, de raadsleden en de colleges van burgemeester en wethouders in Drenthe, leden van de Provinciale Commissie voor het Omgevingsbeleid, bestuurders en directieleden van de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, waterschappen en overige maatschappelijke organisaties. De uitnodiging voor het symposium zal de tweede week van januari 2003 verzonden worden. Wij hebben een paar heel goede sprekers kunnen krijgen. De heer Sijmons is directeur van landschapsarchitecten H+N+S, de heer Van Rooy is een filosoof van Elcanto en de heer De Schoot Uitdekamp is hoogleraar energie en milieu, terwijl Henk Hofland van NRC Handelsblad als dagvoorzitter zal optreden. Het symposium zal worden gehouden op 12 februari 2003 van 13.00 uur tot 20.00 uur bij Astron in Dwingeloo. Dat is een heel mooie locatie in een prachtig natuurgebied. Wij hebben die locatie vooral gekozen omdat wij ons daar omringd weten door heel veel professionele wetenschappers die gewend zijn in het verleden te kijken om daarmee de verre toekomst te voorstellen.

Na afloop van het symposium zal Astron ons nog een rondleiding in het gebied aanbieden. Er kunnen in totaal honderd mensen meedoen aan het symposium.

De heer GAASBEEK: Voorzitter. Op 12 februari is een vergadering van de Statencommissie Cultuur en Welzijn (CW) gepland. Die vergadering moet dan in ieder geval om 13.00 uur afgelopen zijn.

De VOORZITTER: Dat lijkt mij een juiste gevolgtrekking.

Ik dank de heer Benning voor zijn mededelingen. Henk Hofland is inderdaad van NRC Handelsblad, maar van nog een heleboel meer.

C. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER: Van de kant van de staten zijn geen voorstellen gedaan tot aanvulling van de agenda en ik constateer dan ook dat hiermee de agenda is vastgesteld.

D. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de ingekomen stukken A.1. tot en met A.6., B.1. tot en met B.4. en C.1. en C.2. conform de daarbij gedane voorstellen af te doen.

De heer VAN DER SCHOOT: Mijnheer de voorzitter. Ik heb gehoord dat over ingekomen stuk B.4. veel discussie is geweest. Kunnen de staten op de hoogte worden gesteld van de feitelijke afdoening van deze zaak? Het gaat om de brief van de heer W. Muller te Salzbergen.

De VOORZITTER: Het dreigt nu toch een beetje om de inhoud te gaan, terwijl het bij dit agendapunt alleen gaat om de formele afdoening. Als de heer Van der Schoot op deze kwestie terug wil komen, adviseer ik hem dit punt op de agenda van de komende commissievergadering te plaatsen.

De heer VAN DER SCHOOT: Dat zou kunnen, maar de vraag was in welke mate de staten op de hoogte worden gesteld van de afdoening van deze brief. Het ging dus ook wel een beetje om de procedure.

De VOORZITTER: Ik blijf bij mijn advies.

E. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Er zijn vier series vragen aangemeld en die zullen worden afgehandeld in volgorde van binnenkomst.

Ik geef daarom eerst het woord aan mevrouw Schipper die vragen wil stellen over de financiën voor de huisvesting van RTV Drenthe. Na haar zullen nog vragen worden gesteld door de heer Van der Schoot over de Betaald Voetbalorganisatie (BVO) Emmen, mevrouw Stoel over grond-aankopen in de ecologische hoofdstructuur (EHS) en de heer Kuiper over de Zuiderzeelijn (ZZL).

Mevrouw SCHIPPER: Mijnheer de voorzitter. In de statenvergadering van 13 november jl. is besloten tot een nieuwe relatie met de regionale omroep per 1 januari 2003. In de voorbereidende discussie hierover in de gecombineerde vergadering van de Statencommissies CW en Bestuur, Financiën en Economie (BFE) op 30 oktober zei de voorzitter van RTV Drenthe, de heer Lange,

dat de financiële problemen die de organisatie heeft, verschillende oorzaken hebben. De eerste oorzaak is de hoogte van de structurele bijdrage en de tweede de hoogte van de exploitatiekosten in relatie tot de huisvesting en over het laatste gaat het vanochtend.

De heer Lange stelde dat verschillende varianten ter discussie stonden, waarvan een was overname van de gebouwen door de provincie (verslag commissievergadering, pagina 3). Gedeputeerde Weggemans kondigde daarop een plan van aanpak aan in het komende voorjaar. De fractie van de VVD was zeer verbaasd over deze ontwikkeling, omdat zij meende met de vaststelling van het krediet van f 1,8 miljoen het hele financiële plaatje rond te hebben gemaakt: de verbouw, de exploitatie en de inrichting. Deze verbazing is dan ook een van de redenen waarom mijn fractie de motie heeft gesteund om nog in de periode januari/februari inzicht te krijgen in de totale problematiek. Wij houden het college aan die motie.

Als iemand wil bouwen of verbouwen dan zorgt hij er van tevoren voor er zeker van te zijn de kosten van de bouw en de toekomstige lasten te kunnen betalen en dat er dan ook nog geld is om het huis in te richten.

Het is duidelijk dat nu de werkzaamheden zijn begonnen, voor ons is sloop ook een begin. In deze situatie lijkt ons de vraag gerechtvaardigd of de financiële problemen van RTV Drenthe opgelost zijn. De fractie van de VVD vraagt zich af of met deze eerste activiteiten geen onomkeerbaar proces is gestart, terwijl de staten nu nog niet op de hoogte zijn van de aard en de omvang van de problematiek.

Na 1 januari heeft de provincie de zorgplicht voor de regionale omroep. Onder wiens verantwoordelijkheid vallen nu de bouwactiviteiten?

De heer WEGGEMANS: Mijnheer de voorzitter. Het is nog 2002 en in die zin is de vraag van mevrouw Schipper al voor een deel beantwoord. Het is het college en de staten uiteraard een zorg - die zorg is ook in de motie uitgesproken - hoe het nu verder gaat met RTV Drenthe. De staten hebben een uitspraak gedaan over het budget voor 2003 en dat budget is doorvertaald naar de jaren 2004 tot en met 2006. Ik heb bij de bespreking van dit onderwerp duidelijk aangegeven dat de afrekening over 2002 nog een probleem kan geven, maar daar is de provincie dan niet als

eerste verantwoordelijk voor. De provincie heeft al een handreiking gegeven van € 104.000,- om de prijscompensatie voor 2002 van 2,5% op 4% te brengen en voor de structurele doorwerking daarvan.

In de statenvergadering is bepaald niet de huisvesting van RTV Drenthe geregeld. Daarvoor zal de staten op de laatste vergaderdag van deze zittingsperiode nog een verstandig voorstel van het college bereiken.

Mevrouw Schipper vraagt eigenlijk hoe het mogelijk is dat het allemaal niet kan voor de bedragen van 1998. In dat voorstel was sprake van een hypotheek op het gebouw, waarvan de lasten per jaar f 300.000,- waren, welk bedrag destijds op geen enkele manier financieel was afgedekt, ook niet in het statenstuk. Daarmee geeft ook dat statenstuk in de exploitatie al de nodige problemen. De inrichting van het gebouw zat er ook bepaald niet in en nadien - en dat is ernstiger - zijn er problemen ontstaan met de gemeente Assen over het verlenen van een bouwvergunning. De gemeente stelde voorwaarden en een daarvan was het opruimen van het asbest door RTV Drenthe en een ander betrof de parkeergelegenheid. Dat zijn allemaal zaken waarover de staten nog informatie krijgen, maar het is op dit moment te vroeg om daarop vooruitlopend veel te zeggen, want dan gaat die informatie weer een eigen leven leiden.

Het college was niet blind voor wat er gebeurde en heeft op 20 september een brief gezonden aan RTV Drenthe ter attentie van het bestuur en een zin uit die brief is: "Het moge u duidelijk zijn dat wij op dit moment geen enkele (mede)verantwoordelijkheid voor de herhuisvesting nemen". Dat "wij" was het college van GS maar ook een beetje de staten.

Er vinden nu sloopwerkzaamheden plaats en het asbest wordt opgeruimd en die werkzaamheden gebeuren in nauw overleg tussen de gemeente Assen en RTV Drenthe. Misschien is de bouwvergunning al wel verleend, maar er is nog geen sprake geweest van aanbesteding en dus worden ook nog geen gelden uitgegeven, waarmee een voldongen feit ontstaat.

Mevrouw SCHIPPER: Voorzitter. De gedeputeerde sprak over het plaatje dat voor lag toen de staten het bedrag van f 1,8 miljoen beschikbaar stelden. Als ik mij goed herinner was de opbrengst van de gebouwen bedoeld voor de exploitatie.

Dat betekent voor mij dat de onzekere factoren, die nu in de commissievergadering zijn genoemd, toch behoorlijk groot moeten zijn, want anders zouden die wel door de opbrengst van de gebouwen zijn gedekt.

Omdat de staten de impact van het traject dat nu gaat volgen niet kunnen overzien, vraag ik of met de sloop waarmee nu is begonnen, de onomkeerbaarheid van het proces niet van start is gegaan. Toen het statenstuk voor lag om f 1,8 miljoen beschikbaar te stellen, heeft de VVD ook over andere opties gesproken, andere opties van gebouwen bijvoorbeeld. Het verhaal van f 1,8 miljoen was aan de plus- en de minkant in evenwicht. Dat evenwicht is er nu kennelijk niet meer en vandaar onze vraag over de onomkeerbaarheid van het proces.

Begrijp ik goed dat de staten op 19 maart 2003 nog een voorstel ter behandeling krijgen voorgelegd?

De heer WEGGEMANS: Dat is juist, maar de commissie vergadert daar in de verkiezingsstijd, namelijk midden februari, in volle openheid over en wat is er nu boeiender dan om in verkiezingsstijd deze discussie te voeren?

Dat de exploitatie was afgedekt door de opbrengst van de te verkopen panden, is niet juist. De verkoop van die panden was nodig, maar daarnaast was er een hypotheek van een bank nodig, die zorgde voor een last f 300.000,- per jaar. Voor dat bedrag was op dat moment geen dekking aangegeven. Dat hoefde ook niet richting de provincie, want de provincie ging toen niet over RTV Drenthe, dat was in 1999 nog een zaak voor het Commissariaat. Er was ook nog een matchingverhaal bij en wij hebben heel snel gewerkt omdat er van het Commissariaat f 1 miljoen was binnen te halen als wij voor de tv hetzelfde uitgaven. Ook dat had iets van doen met het bedrag van f 1,8 miljoen. Over het bedrag van f 1 miljoen aan matchinggelden zijn wij nog steeds in discussie, want het geld is inmiddels over de twaalf provincies verdeeld. Drenthe, Flevoland en Limburg proberen in het IPO, dat hierover vanochtend vergadert, dat bedrag van f 1 miljoen nog voldoende overeind te houden, maar om succes te hebben, is wel de steun van de negen andere provincies nodig. En het is bekend: als het om geld gaat en iemand denkt daar recht op te hebben, terwijl een ander denkt: "Je kunt me wat", dan duurt het allemaal wel even.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik heb begrepen dat alle vergunningen bij RTV Drenthe nu min of meer rond zijn en dat dus al begonnen had kunnen worden. In die zin is het jammer dat er nu nog geen duidelijkheid is over het financiële plaatje, want daardoor worden de activiteiten opgehouden.

De gedeputeerde zegt dat in februari, als de commissie hierover vergadert, de financiële effecten van de verbouwing helder zullen zijn. Maar in de motie werd om helderheid over de gehele financiële situatie gevraagd, dus over de afwikkeling van vorig jaar, over een goed toekomstperspectief en over de verbouwing. Zitten alle drie aspecten in het verhaal dat in februari voorligt?

De heer WEGGEMANS: Wij hebben tegen RTV Drenthe gezegd dat voor 1 november alles wat op de bouw betrekking had moest zijn aangeleverd. Dat is gebeurd. Wij zijn nu druk doende met de contra-expertise. Het andere deel heeft alles van doen met de afrekening 2002 en wij hebben RTV Drenthe gevraagd ons die cijfers in januari 2003 aan te leveren. Als dat kan, wordt het nog dringen om het allemaal mee te nemen, maar het is zeker onze bedoeling al die zaken mee te nemen in de interessante discussie die nog gaat komen.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Van der Schoot, die vragen wil stellen over de BVO Emmen.

De heer VAN DER SCHOOT: Mijnheer de voorzitter. Op mijn weg naar het spreekgestoelte werd ik door mijn joviale collega Nijenbrinks aangesproken met de woorden: "Kom niet aan mijn cluppie" en dat zal ik ook niet doen, want zijn "cluppie" presteert goed en wij zijn hier niet om de voetbaluitslagen te analyseren dan wel van commentaar te voorzien. Het enige waar het mij om gaat, is het financiële management daaromheen. Van de vragen die ik daarover op schrift heb gezet, is nummer 9 eigenlijk de kernvraag. Wij hebben in het verleden f 2,5 miljoen gefourneerd voor de betaald voetbalorganisatie en het is dan toch wel interessant te horen hoe het daarmee gaat. Ik vind het erg oninteressant uit kranten te vernemen dat er zelfs geheime geldschietters zijn, waardoor er een merkwaardige grauwsliuier over de acties komt te liggen.

Eigenlijk spreken de vragen voor zichzelf en daarom verzoek ik de gedeputeerde die nu te beantwoorden. Ik hoop overigens dat er een cultuur ontstaat waarin wij elkaar over wat er met de investeringen gebeurt, op de hoogte houden.

De heer WEGGEMANS: Mijnheer de voorzitter. De heer Van der Schoot heeft 9 vragen gesteld. Ik ga ervan uit dat de brief van de heer Van der Schoot is uitgereikt en dat alle staten die vragen hebben gelezen.

Ik wil beginnen met de opmerking dat de provincie niet bezig is met en op geen enkele wijze betrokken wil worden bij de exploitatie van de BVO Emmen. Wij hebben er destijds bewust voor gekozen iets aan de accommodatie te doen en juist niet voor het betrokken raken in de exploitatie. Dat blijft.

Voorzitter. Ik constateer dat nogal wat vragen van de heer Van der Schoot betrekking hebben op de exploitatie. Het kan zijn dat de heer Van der Schoot daar nieuwsgierig naar is en ik wil best meehelpen om iets van die nieuwsgierigheid weg te nemen, maar dat is natuurlijk niet de business van de provincie.

De heer Van der Schoot schrijft met betrekking tot de financiële gang van zaken: "Dit verontrust ons, temeer omdat de stilte aangaande de financiële acties van de provincie wel eens veelzeggender kan zijn..."

Ik wil erop wijzen dat wij helemaal geen financiële actie voeren. Als de heer Van der Schoot van mening is dat dit wel moet gebeuren, wie let hem om in de verkiezingstijd te zeggen dat het vermogen moet worden opgekrikt en dat zijn voorstel is hiervoor € 500.000,- te voteren? Dat kan hij doen, maar het college heeft geen financiële acties in petto. De staten hebben alleen het besluit genomen om richting de gemeente Emmen f 2,5 miljoen te sturen, met de aantekening dat dit geld bedoeld was voor de renovatie en upgrading van het stadion, en niet voor iets anders. Het antwoord op de toch wel heel suggestieve vraag nummer 8 wat er verdwijnt als...

De VOORZITTER: Ik grijp nu even in. De heer Weggemans is nu bezig vragen te beantwoorden, die weliswaar bij het college bekend zijn, omdat ze schriftelijk zijn binnengekomen, maar naar mijn beste weten kennen de staten die niet. Ik hoor net dat de brief van de heer Van der Schoot inmiddels

in het bezit van de staten is. Ik verzoek de heer Weggemans dan ook zijn antwoord te vervolgen.

De heer WEGGEMANS: Ik vind vraag 8 geen nette vraag. Er verdwijnt niks en er is zelfs geen onderzoeksbureau voor nodig om te constateren dat er bij het stadion bijzonder veel is verbouwd. Die verbouwing heeft zeker 10 miljoen gekost. Er is dus geen sprake van dat er geld verdwenen is. De staten hebben helder uitgesproken dat het geld voor upgradering en renovatie van het stadion bestemd was.

Het antwoord op vraag 9 luidt eigenlijk net zo. Er is niets onoorbaar gebeurd, er is alleen gedaan wat de staten hebben gezegd.

Er zijn wel allerlei problemen ontstaan en van die problemen zijn de staten door middel van accountantsrapporten op de hoogte gesteld. Bij de bespreking daarvan heb ik toegezegd dat als de gemeente Emmen op die beide rapporten heeft gereageerd - wij zijn door het ene rapport op het verkeerde been gezet - wij met een nieuwe reactie komen. Ik heb van de burgemeester van Emmen nog niet gehoord hoe het mogelijk was dat de accountantsrapporten zo verschillend waren en hoe de gemeente daarmee denkt om te gaan. De evaluerende rapportage, waarvan in vraag 1 sprake is, is inderdaad tot nu toe uitgebleven. Wij zitten er weer achterheen om die rapportage boven tafel te krijgen, maar wij zijn in dezen afhankelijk van de burgemeester van Emmen. In vraag 2 spreekt de heer Van der Schoot over gemeenschapsgeld. Elk provinciaal geld is natuurlijk gemeenschapsgeld en daarom is het toevoegen van dit woord compleet overbodig. Omdat de heer Van der Schoot die toevoeging steeds gebruikt, wekt hij toch de suggestie dat er iets verdwijnt, dat de gemeenschap wordt benadeeld. Nou, de gemeenschap wordt vanuit de provinciale kas op geen enkele manier benadeeld.

Met de interne gang van zaken bij de club willen wij ons niet bemoeien en daar wensen wij ook helemaal niet over te gaan. Wat ons betreft is alles zeer doorzichtig.

In vraag 4 is sprake van het eisen van geheimhouding van de andere geldschietters. Het is ons niet onbekend dat er een borgstelling is. De gemeente Emmen verleende een lening tegen een rente van 6,5%, maar de raad verbond hieraan de voorwaarde van borgstelling. Die borgstelling is er inmiddels, maar daar hebben wij verder niets mee van doen.

Gelukkig is de rente inmiddels tot 5,5% gezakt. Het is ook gebruikelijk dat banken goedkoper geld lenen als er borgstelling is.

De suggestie die in NRC Handelsblad werd gewekt dat Emmen maar geld in de club pompt, is onjuist, want de gemeente vraagt een commerciële rente. De rente die de gemeente vraagt is hoger dan die welke de gemeente zelf moet betalen. De gemeente heeft het geld bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten geleend en moet daarom rente vragen.

Het antwoord op vraag 5 is dat ook het college zijn best doet goed te controleren.

Ooit heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), dat gaat over de meldingen aan Brussel, aangegeven dat de steun aan voetbalclubs niet gemeld hoefde worden. Die melding is nu ingetrokken en nu ligt er een brief waarin staat dat er vooral wel gemeld moet worden. Dat is ook geen ramp: er kan gemeld worden. Dat er gemeld moet worden, betekent niet dat het niet mag, maar wel dat afgewogen zal worden of er geen sprake is van onterechte steun aan bedrijven. Zoals de interpretatie nu is, heeft de steun niets te maken met concurrentievervalsing of met onterechte steun, want het is een reddingsoperatie. Iedereen vertrouwt dan ook op een goede afloop. Maar deze kwestie gaat ons niet als eerste aan. Wij melden het BZK, BZK meldt het in Brussel en daar wordt dan een circuit doorlopen. Ik heb er alle vertrouwen in dat het goed komt. Er wordt namelijk veel meer gemeld. Zo meldt het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) gedurig.

De VOORZITTER: Ik kom toch even tussenbeide. Wij zijn nog in de leerfase wat het dualisme betreft. Het is mij opgevallen dat de heer Weggemans de heer Van der Schoot breeduit heeft bediend. Er zijn vragen beantwoord die schriftelijk zijn binnengekomen en die bij de staten op tafel liggen.

Naar mij stellige overtuiging - ik kom er in het Presidium ook wel op terug - is dit niet de bedoeling van het mondelinge vragenhalfuurtje. In het mondelinge vragenhalfuurtje worden vragen beantwoord die mondeling zijn gesteld en daar moeten wij ons ook aan houden.

De heer Van der Schoot krijgt nu de gelegenheid een mondelinge aanvullende vraag te stellen.

De heer VAN DER SCHOOT: Voorzitter. Beteke-
nen uw woorden, dat een mondelinge reactie niet
kan?

In antwoord op vraag 1 zegt de gedeputeerde dat
evaluerende rapportage is uitgebleven en wij
praten 2,5 jaar later over...

De heer WEGGEMANS: De heer Van der Schoot
doelde op de investering van f 10 miljoen.

De heer VAN DER SCHOOT: Ik doelde op de
investering van f 2,5 miljoen. Toen de staten
hiermee akkoord gingen, stelde de gedeputeerde
een evaluerende rapportage in uitzicht, omdat wij
bij het verlenen van dit bedrag vroegen om een
plan van aanpak ten aanzien van de financiering
van het geheel. De gedeputeerde zegt wel steeds
dat accommodatie iets anders is dan exploitatie,
maar dan moet hij maar eens nagaan hoe een
andere voetbalclub in onze omgeving afhankelijk
wordt gesteld van de accommodatie waarin die
club denkt terecht te komen en wat dat voor de
exploitatie van die club betekent. Met andere
woorden: accommodatie en exploitatie liggen wel
zeer dicht bij elkaar.

Het woord "verdwijnen" dat ik...

De VOORZITTER: Ik grijp weer in. Dit wordt een
debat, terwijl het de bedoeling is dat er aanvullen-
de vragen worden gesteld, of nadere inlichtingen
worden gevraagd.

De heer VAN DER SCHOOT: Als het punt niet
mag worden uitgediept, moet in het Presidium nog
maar eens over dit systeem worden nagedacht,
want op deze manier hebben wij er niet zoveel
aan.

De VOORZITTER: Als de heer Van der Schoot
over dit punt een debat wil, kan hij dit punt opvoe-
ren op de agenda, waarna de staten kunnen vast-
stellen dat het deel uitmaakt van de agenda,
waarna een debat kan volgen. Wij zijn nu bezig
met een vragenhalfuurtje, waarin het mogelijk is
mondeling inlichtingen in te winnen bij het college.

De heer VAN DER SCHOOT: Dan vraag ik nu om
agendering van dit punt.

De heer WEGGEMANS: Voorzitter. Ik kan de heer
Van der Schoot toezeggen dat wij de gemeente
Emmen niet langer om de accountantsverklarin-

gen zullen vragen, maar dat wij zullen zeggen dat
wanneer wij de stukken nu niet krijgen, wij het
bestemmingsplan voor het voorterrein niet zullen
goedkeuren.

De heer ZOMER: Voorzitter. Bij het verstrekken
van het geld was het leidende motief de ontwikke-
ling van het businesspark. Binnen een halfjaar zou
daar een klip en klaar plan voor gemaakt worden.
Heeft het college dit plan ooit gekregen en zo ja,
wat heeft het hiermee gedaan?

De heer WEGGEMANS: Ik heb al gezegd dat wij
een machtsmiddel hebben: wij kunnen goedkeu-
ring aan het bestemmingsplan onthouden. Wij
moeten daar natuurlijk wel goede gronden voor
hebben. Het bestemmingsplan is in ontwerp, men
is er druk mee doende. Twee maanden geleden
hebben wij hierover al een voorexercitie gehad.
Er wordt ook in het kader van het Kompas een
aanvraag gedaan. Wij spraken destijds over een
termijn van twee jaar, maar die termijn is inmid-
dels overschreden. Die overschrijding is onder
andere veroorzaakt doordat de voetbalclub die op
het voorterrein huisde, ergens anders moest wor-
den ondergebracht. Het bestemmingsplan komt er
aan en zo gauw het er is, zullen wij de staten
daarover informeren.

De heer HARLEMAN: Voorzitter. Wij hechten
eraan deze zaak nog met dit college af te hande-
len. Ik krijg daarom graag de toezegging dat wij
nog in deze statenperiode de afrondende rappor-
tage krijgen.

De heer WEGGEMANS: Ik kan dat met genoeg
toezeggen, ik ga toch weg.

De heer VAN DER SCHOOT: Voorzitter. Tegen
zo'n antwoord heb ik bezwaar.

De heer HARLEMAN: De vraag is of wij nog in
deze statenperiode de eindrapportage krijgen.

De heer WEGGEMANS: Het antwoord is ja en als
het niet lukt, mogen de staten mij wegsturen,
maar dat is dan niet meer nodig.

De VOORZITTER: Nu even serieus. In staats-
rechtelijke zin is de heer Weggemans nog volop
aanwezig.

De heer WEGGEMANS: Ik heb ook "ja" gezegd, maar mijn toevoeging was een grapje en dat werd niet helemaal begrepen.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan mevrouw Stoel voor het stellen van haar vragen.

Mevrouw STOEL: Mijnheer de voorzitter. De staten hebben mijn vragen niet uitgereikt gekregen en ik zal ze dan ook nú stellen.

De fractie van de PvdA, en met haar vele anderen, maakt zich zorgen over de stagnatie in de grondverwerving ten behoeve van de realisatie van de EHS door het huidige beleid van het demissionaire kabinet. Het was immers breed, namelijk van rechts tot links, gesteund beleid om in 2018 de EHS gereed te hebben.

In Drenthe hebben we, ook breed gedragen, onze nek uitgestoken om kavelruil te initiëren, gebiedsgericht beleid uit te voeren en zo creatief mogelijk bezig te zijn met het verwerven van gronden. "Boter bij de vis" en "op Drentse maat" waren hierbij onze slogans.

Nu stagneert dit alles, waardoor veel projecten vertraging oplopen of niet gerealiseerd kunnen worden en de Dienst Landelijk Gebied (DLG) zich noodgedwongen - er is geen geld meer - uit een heleboel projecten moet terugtrekken.

Onlangs luidde de voorzitter van Natuurmonumenten, de heer Wijffels, een vooraanstaand CDA'er de noodklok. Ook hij wijst, naar onze mening terecht, op het gevaar dat natuurontwikkeling in de versukkeling komt en jaren achterop dreigt te raken.

Uit een onlangs door het NIPO gehouden onderzoek blijkt dat het overgrote deel van de Nederlandse bevolking zich zorgen maakt over het natuurbeleid van dit Kabinet. Ook voor de boeren - in onze provincie gaat het dan toch om een niet onaanzienlijke groep - betekent dit beleid onzekerheid.

Het demissionaire CDA-VVD-LPF-kabinet maakt er een potje van, vindt de PvdA. Er wordt wel gepraat over het intensiveren van particulier en agrarisch natuurbeheer, maar van enige financiële onderbouwing is, voor zover wij tot nu toe weten, geen sprake. En daar heeft geen boer iets aan en dat moet toch wel het minste zijn, gelet op de sterke inkomensdaling van deze groep.

Voorzitter. Wij roepen het college en onze collega-statenleden op zich met alle kracht te blijven verzetten tegen dit beleid. Wij hebben gelezen dat

ook in IPO-verband hierop is gereageerd. Graag horen wij van het college wat de strekking en de bedoeling van die reactie was.

De PvdA hoopt dat het natuurbeleid absoluut weer een punt van onderhandeling zal zijn bij de komende kabinetsformatie. Hoe de verkiezingen ook zullen uitpakken, welke partijen ook zullen winnen, duidelijk is dat er veel politiek en maatschappelijk verzet is tegen dit natuurbeleid. Wij ontvangen graag op korte termijn van dit college een overzicht van de betekenis van het huidige beleid voor Drenthe voor het komende jaar. Wij vernemen onder andere graag waar de knelpunten zitten en wat geen doorgang vindt.

(Mevrouw Remmelts verschijnt ter vergadering.)

Mevrouw EDELENBOSCH: Voorzitter. Met de onderbouwing van de vragen van mevrouw Stoel is het college het van harte eens. Er is nogal rigide een aantal budgetten op nul gezet. Dat een budget kleiner wordt en dat daarom minder kan worden gedaan, is heel goed uit te leggen, maar de uitvoerders moeten dan wel de vrijheid krijgen de meest rigide knelpunten op te vangen. Maar zelfs dat is nu niet mogelijk. Overigens was ook in deze staten bij sommige fracties wel even de sfeer te proeven dat iets minder natuuraankopen hun wel smaakte. Maar daarna gingen de maatregelen de een na de ander holderdebolder over elkaar heen.

In het Strategisch Akkoord werd aangekondigd dat de komende jaren een bedrag dat opliep van € 70 miljoen naar € 80 miljoen naar € 90 miljoen op natuuraankopen zou bezuinigd, maar zonder enige aankondiging werd het plafond voor 2002 op € 50 miljoen gebracht en dat betekende dat acuut alles werd stilgelegd. Bij ons heeft dit zelfs tot situaties geleid waarin onderhandelaars van DLG zowat van de keukentafel van de boeren weggehaald moesten worden. In een dergelijke situatie gaat het bij iedereen knijpen.

Het natuurbeleid was gebaseerd op vrijwilligheid en dat is in onze provincie ook altijd met steun van de staten met verve uitgedragen en van dat beleid ben ik nog altijd voorstander. Onteigening vindt in onze provincie niet plaats. Het beleid betekende wel dat als een boer, al zat hij al twintig jaar in de begrenzing, op een gegeven moment besloot met zijn bedrijf te stoppen, hij wist dat zijn bedrijf tegen de dagwaarde werd gekocht. Dat is nu verdwenen. Als een boer binnen de EHS nu besluit zijn

bedrijf te beëindigen dan weet hij niet wat hij ermee moet. DLG mag niet kopen en een andere boer zal het niet kopen, omdat die binnen de EHS met al zijn beperkingen niet koopt.

De staten kunnen ervan overtuigd zijn dat wij dit punt op alle fronten, zowel rechtstreeks aan de minister als aan de kamerleden, onder de aandacht hebben gebracht, al was het maar - en dat heb ik als een soort van noodkreet naar Den Haag gestuurd - om te proberen een achtervang te krijgen. Als er dan toch zo weinig geld is, zou er mijns inziens in ieder geval een potje van zo'n € 10 miljoen moeten komen om de grootste knelgevallen op te vangen.

Dit beleid is niet alleen erg voor de boeren. Zo hebben wij bijvoorbeeld voor de enclave in ons Nationaal Park Dwingelerveld, het zogenaamde Noordenveld, bijna 40 jaar moeten wachten voor wij het laatste stukje natuur konden kopen. Tot zolang kon het waterpeil niet omhoog, want de afspraak was dat ook de laatste boer daar kon blijven boeren. Nu is dat stukje in de aanbidding en nu kan er niet gekocht worden.

Ik kan meedelen dat ook in het IPO hard aan de bel is getrokken. De minister blijft ondanks alle bezuinigingen volhouden dat de ambitie en de tijd van het realiseren van de EHS als ruggengraat van Nederland gehandhaafd worden, maar ik ben ervan overtuigd dat dit niet lukt met alleen agrarisch natuurbeheer. Particulier natuurbeheer dat in onze provincie al jaren wordt gestimuleerd, kost net zoveel geld, want degenen die hun agrarische grond omzetten in natuurgrond willen hun vermogensdaling gecompenseerd hebben.

Alle stuurgroepen van het gebiedsgericht beleid in onze provincie hebben hierover brieven geschreven, de Dienst Landelijk Gebied (DLG) heeft daarop gereageerd en in het Landelijk Overleg Groene Ruimte is het punt breed aan de orde geweest. Mevrouw Stoel heeft zelf al geconstateerd dat het verzet tegen de gedachtegang van het kabinet groot is.

Met de directeur van de DLG in onze provincie heb ik afgesproken dat hij over gebiedsgerichte projecten en dan voornamelijk ook de landinrichtingsprojecten, eind januari een analyse klaar heeft. Mijn mening is dat wij de prioriteiten bepalen en dat de minister of de landelijke DLG niet kan uitmaken welke projecten stilgelegd of halverwege gestopt kunnen worden. Als er geschoven moet worden dan proberen wij in ieder geval de dingen die het hardst knijpen zo goed mogelijk

te begeleiden. Projecten die echt stil komen te liggen kunnen wij vaak niet weer aan de gang krijgen.

Ik ga ervan uit dat alle statenleden er zo over denken en dat het college in zijn beleid door de hele staten wordt gesteund.

Mevrouw STOEL: Mijnheer de voorzitter. Ik heb om een overzicht gevraagd en ik neem aan dat wij dat krijgen. Ik maak uit het hoofdknikken van de gedeputeerde op dat dit het geval is.

De heer SMIDT: Mijnheer de voorzitter. Ik heb een vraag aan zowel mevrouw Stoel als mevrouw Edelenbosch. Ik ben het eens met de probleemanalyse. Ik was daarom alleen verrast de afgelopen week geconfronteerd te worden met een aankoop buiten de begrenzing ten behoeve van natuurontwikkeling van iets meer dan 6 ha door Natuurmonumenten. Ik vind dat een heel raar signaal omdat wij zeggen Noordenveld niet te kunnen kopen. Ik vind dat in deze analyse een behoorlijke dissonant en ik krijg hierop graag een reactie.

Mevrouw EDELENBOSCH: Voorzitter. Ik ken de situatie van die aankoop niet, maar mijn enige uitleg is dat daarover al onderhandelingen gaande waren. Ook door de terreinbeheerders wordt erop gelet dat zo goed mogelijk met de budgetten wordt omgegaan. Als er al gesprekken over een aankoop gaande zijn, is het natuurlijk wel zo netjes zo'n project af te ronden. De minister kan zo onderhandelaars bij de keukentafel weghalen. Alleen als een boer schriftelijk een beroep op de aankoopplicht heeft gedaan, mogen de onderhandelingen nog afgerond worden.

Ik ben het met de heer Smidt eens dat zijn verhaal aan mijn betoog een wat rare inkleuring geeft, maar mijn enige verklaring is dat aan die aankoop langdurige onderhandelingen vooraf zijn gegaan.

Mevrouw STOEL: Voorzitter. Ook ik neem aan dat het bij die aankoop om al ingezet beleid ging. Het verhaal klinkt vreemd, maar ik kan er verder geen antwoord op geven. Mijn vraag was gericht op de knelpunten rond de EHS.

De VOORZITTER: De heer Smidt kan geen vragen meer stellen. Als hij nog iets wil weten, dan moet hij een ander lid van zijn fractie de vraag

laten stellen. Het voeren van een debat is nu niet aan de orde.

Ik begrijp dat de staten nog aan de nieuwe situatie moeten wennen, maar ik houd ze wel bij de les.

De heer SCHAAP: Voorzitter. Er is een spreekwoord dat luidt dat wie geschoren wordt, stil moet zitten. De gedeputeerde heeft gesproken en ik hoor graag van met name de fractie van het CDA of zij de uitleg en de inzet van het college op dit terrein nog steunt.

De heer HOLMAN: We mogen niet debatteren.

De VOORZITTER: Maar wel een vraag beantwoorden.

De heer HOLMAN: Wij delen de probleemanalyse en wij onderschrijven de woorden van de gedeputeerde. Als de toezegging aan mevrouw Stoel gestand is gedaan en het overzicht voorligt dan kunnen wij discussiëren over wat dit beleid voor Drenthe betekent. Wij zijn ervan overtuigd dat er keuzes gemaakt moeten worden en over welke dat zijn en wat die betekenen moeten wij dan debatteren.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Eerlijk gezegd ben ik wat verbaasd over de gang van zaken. De PvdA stelt een vraag aan het college. De vraag was overigens niet nieuw want die was ook in de commissie al gesteld. Het antwoord was ook niet nieuw. Eigenlijk was er sprake van een herhaling van zetten. Maar gaandeweg blijkt nu dat het niet de bedoeling van de PvdA was om het college een vraag te stellen, maar meer om...

De VOORZITTER: En wat is uw vraag?

De heer SLUITER: Mijn vraag aan de voorzitter is, of dit nu de bedoeling is van het vragenhalfuurtje.

De VOORZITTER: De bedoeling van het vragenhalfuurtje is dat over en weer vragen gesteld kunnen worden. Leden van de staten kunnen vragen stellen aan het college en niets let hen ook vragen te stellen aan andere statenleden. Het gaat om dualisme, nietwaar?

Strikt genomen zijn wij nu gekomen aan het eind van het vragenhalfuurtje, want een halfuurtje is een halfuurtje. Overeenkomstig artikel 28a, achtste lid, moet het onderwerp dat de heer Kuiper

heeft aangemeld nu komen te vervallen, waarna hij het voor de volgende vergadering opnieuw kan aanmelden. Maar hetzelfde artikel biedt de voorzitter ook de mogelijkheid met de hand over het hart te strijken en gelet op de actualiteit van het onderwerp stel ik de heer Kuiper in de gelegenheid zijn vragen te stellen.

De heer KUIPER: Mijnheer de voorzitter. Dank voor uw coulance en voor uw realiteitszin. Via het college hebben wij een brief van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en een daaraan volgende brief van de Stuurgroep Zuiderzeelijn ontvangen. Ik verzoek om agendering van deze brieven voor de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit, opdat in die commissie een uitvoerige bespreking kan plaatsvinden.

De VOORZITTER: Ik neem aan dat de voorzitter van die commissie heeft meegeluisterd.

De heer KUIPER: Voorzitter. Bij eerste lezing van de brieven valt op dat in de brief van het ministerie de terugvaloptie niet wordt genoemd en in de brief van de stuurgroep wel. Dat laatste verheugt ons zeer, omdat wij daar toch wel de nodige nadruk op hebben gelegd.

Ik krijg ook graag een reactie van het college op de zin op pagina 2 van de brief van het ministerie die luidt: "Gezien de omvang van het project en de huidige economische situatie, acht het kabinet het echter niet opportuun om in demissionaire status vergaande verplichtingen aan te gaan." Die zin laat de mogelijkheid open dat het alle kanten uitgaat, en dat het mogelijk is de terugvaloptie, waar wij zo voor zijn, onderuit te halen.

De vragen die mijn fractie gisteren heeft ingeleverd, waren gericht op het draagvlak in de provincie. Wij maken ons daar een beetje zorgen over. Wij constateren met name bij de fractie van het CDA een verschuiving in het standpunt.

Op 18 juni 2002 heeft de fractie van het CDA heel duidelijk en als enige in deze staten betoogd te zijn voor het aanboren van de financieringsbron aandelen-Essent, zich te richten op de uitvoering van de magneetzweefbaan (MZB) en tegen een referendum hierover te zijn. In de vergadering van de Interprovinciale Statencommissie van 27 augustus 2002 uitte mevrouw Schouten, ook lid van het CDA, enige twijfels. Zij betoogde dat de omstandigheden gewijzigd waren en zij wees

daarbij - naar onze mening terecht - op gaten die niet gedekt konden worden met middelen uit de gebundelde doeluitkering en het Kompas en vervolgens wees zij ook nog op het gebrek aan geld bij Rijkswaterstaat.

Op een verkiezingsbijeenkomst van het CDA met de minister-president betoogde de heer Balkenende dat de ZZL door moest gaan, maar dat de uitvoering als MZB vreselijk duur is en dat er een groot gebrek aan geld is. Dat lijkt wonderwel heel veel op het standpunt van GroenLinks en wij gaan er dan ook vanuit dat na de verkiezingen van 22 januari 2003 de CDA-minister-president voor de statenverkiezingen een stemadvies uitbrengt richting GroenLinks.

Op een CDA-ledenbijeenkomst op 16 december 2002 is de fractie de boodschap meegegeven dat de leden meer betrokken wensen te worden bij de standpuntbepaling. Vervolgens hebben wij onze vragen geformuleerd, vragen die betrekking hebben op het politieke draagvlak.

1. Hoe groot is het politieke draagvlak nog voor het uittrekken door Drenthe van € 50 miljoen voor de magneetbaanplannen?
2. In hoeverre is het college van mening dat de regionale financiering nog dekkend te maken is?
3. Wat is de mening van het college over het standpunt van minister-president Balkenende dat de ZZL wenselijk is, maar niet de veel te dure magneetbaan?
In het kader van het dualisme stel ik de fractie van het CDA de volgende vraag.
4. Wil de CDA-fractie na haar ledenvergadering uitspreken dat haar leden moeten worden geraadpleegd maar ook dat in het verlengde daarvan het wenselijk is een referendum over dit onderwerp te organiseren?

De VOORZITTER: Wij zijn lerend met elkaar bezig. Ik roep nog even in herinnering het zesde lid van artikel 28a:

"6. De mondelinge vragen moeten kort en duidelijk geformuleerd worden en mogen van een korte toelichting worden voorzien."

Ik had de indruk dat de toelichting wat langer was dan de vragen.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Uiteindelijk kwamen er dan toch nog wat vragen in de richting van het college.

De heer Kuiper vraagt naar het draagvlak in de provincie voor het bedrag van € 50 miljoen ter realisering van de magneetbaanplannen. Bij mijn beste weten hebben de staten van Drenthe geen besluit genomen om € 50 miljoen uit te trekken voor de MZB, maar het draagvlak voor het statenbesluit om een deel van de aandelen-Essent onder een aantal voorwaarden te bestemmen voor het prijsvraagmodel waaruit zal moeten blijken op welke wijze de snelle verbinding tot stand zal kunnen komen, is naar de stellige mening van het college nog precies hetzelfde als op het moment dat de staten het besluit namen. En binnen dat besluit bewegen wij ons.

Het antwoord op de vraag in hoeverre het college van mening is dat de regionale financiering nog dekkend te maken is, is precies in zoverre als de afspraak met de staten van Drenthe strekt. Ik verwijs naar de voorwaarden die de staten hebben gesteld met betrekking tot het bedrag dat, als de opbrengst van de aandelen voldoende is, gereserveerd kan worden.

De heer Kuiper vraagt verder onze mening over het standpunt van minister-president Balkenende dat de ZZL wenselijk is maar niet de veel te dure MZB. Ik heb de minister-president nergens horen uitspreken dat hij tegen de veel te dure MZB is, nee absoluut niet, en voorzover de minister-president er wel zo over zou denken, kan ik alleen maar constateren dat hij niet alle dossiers gelezen heeft. Dat laatste is ongetwijfeld niet het geval, zeker niet gelet op de brief van het ministerie die gisteren door de stuurgroep is beantwoord. De stuurgroep spreekt zijn teleurstelling erover uit dat het kabinet geen verplichtingen wil aangaan, maar is verheugd dat de afspraken, inclusief het bedrag van € 2,73 miljard, worden bevestigd. Hiermee is de reservering van dat bedrag inmiddels al tweemaal door het kabinet bevestigd - het gebeurde namelijk ook al in september - en dus ook door de minister-president. Een en ander is ook op dezelfde wijze vastgelegd door de Tweede Kamer en met dit antwoord is onze mening over de vermeende uitspraak van de minister-president helder.

Ik constateer dat de nog resterende vraag aan de fractie van het CDA is gericht.

De heer ENGELS: Kan het zo zijn dat de heer Balkenende niet als minister-president heeft gesproken maar als lijsttrekker van het CDA of in misschien een nog andere hoedanigheid?

De heer SWIERSTRA: Ik kan met de heer Engels speculeren over de hoedanigheden waarin landelijke politici op dit moment optreden. Dat is een boeiend spelletje, waaraan ik graag meedoe, maar ik houd ik mij op dit moment gewoon aan de feiten en de feiten zijn dat het kabinet een breed ondertekende brief aan ons heeft gezonden waarin de afspraken opnieuw worden bevestigd en waarin zelfs wordt aangegeven dat de werkzaamheden de komende tijd worden voortgezet. Wat dat betreft heb ik geen enkele twijfel aan de pet van de minister-president.

De VOORZITTER: Ik kan de staten verzekeren dat de heer Swierstra sprak als lid van het college en niet als lijsttrekker.
Er is nog een vraag gesteld aan de CDA-fractie en ik geef de heer Holman het woord.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik vind het verheugend dat er zoveel belangstelling is voor het wel en wee van het CDA en voor alles wat op bijeenkomsten van die partij is besproken. Ik vind ook dat ik bevoorrecht ben dat ik bij die bijeenkomsten kan zijn, en ik heb dan ook kunnen constateren dat wat daar is gezegd allemaal veel genuanceerder is dan GroenLinks nu suggereert. Afgelopen maandag hadden wij een bijeenkomst waarop de lijst en het verkiezingsprogramma zijn vastgesteld en op die bijeenkomst kwam de vraag aan de orde of het CDA wel of niet een snelle verbinding naar het Westen dan wel een MZB moet steunen. Wij hebben dit punt uitvoerig besproken en er is niet eens een voorstel gekomen om het verkiezingsprogramma op dit punt te amenderen. Na enige uitleg stond het standpunt van het CDA-Drenthe met betrekking tot de snelle verbinding met het Westen en zijn voorkeur voor een MZB dan ook absoluut niet meer ter discussie.

De heer VAN DER SCHOOT: Mijnheer de voorzitter. Ik stel voor ook dit punt te agenderen voor de volgende commissievergadering.

De VOORZITTER: Ik neem aan dat de voorzitter van die commissie nu ook meeluistert.

De heer HOLMAN: De besluitvorming is helder geweest. Die besluitvorming betrof ook de voorlichting aan de Drentse burger. De leden van het CDA, en naar wij aannemen ook de Drentse

burgers, willen goed geïnformeerd worden. Het plan voorziet daarin. Ik hoop niet dat GroenLinks ermee door blijft gaan om als de staten democratisch een besluit hebben genomen, elke gelegenheid aan te grijpen om zo'n besluit toch weer ter discussie te stellen. Ik proef toch een beetje dat dit de achterliggende gedachte is bij het agenderen van dit punt.

Voor ons zijn er geen nieuwe feiten, de minister-president heeft heel duidelijk gezegd dat de overheid haar toezeggingen na wil komen. Aan die uitspraak houden wij hem en in die zin is er formeel niets gewijzigd in het dossier voor een snelle verbinding naar het Westen.

De heer KUIPER: Voorzitter. Het onderwerp is op de agenda gezet van de volgende commissievergadering en dan kunnen we er uitvoerig op terugkomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat wij hiermee gekomen zijn aan het einde van het mondelinge vragenhalfuurtje.

F. Voorstellen gedeputeerde staten

1. Het voorstel van gedeputeerde staten van 6 november 2002, kenmerk 44/4.2/2002010264, Eindrapportage onderzoek "Drenthe na de gemeentelijke herindeling"

(statenstuk 4)

met het op dit onderwerp betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 27 november 2002.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. De fractie van de PvdA heeft de evaluatie van de gemeentelijke herindeling beoordeeld op de drie destijds gestelde hoofddoelen:

1. versterking van de lokale bestuurskracht;
2. versterking van de centrumfunctie van gemeenten;
3. het afbouwen van de gemeenschappelijke regelingen.

Met betrekking tot de lokale bestuurskracht kunnen wij gewoon constateren dat professionalisering van het lokale bestuur heeft plaatsgevonden door in elk geval de aanstelling van fulltime wethouders. Verder constateren wij dat de ambtelijke

ondersteuning van gemeentebesturen aanmerkelijk is versterkt: er is sprake van strategische beleidsvorming en dus is er sprake van een op dit punt positieve ontwikkeling. Dat we er nog niet zijn, is voor iedereen duidelijk, want in de rapporten wordt melding gemaakt van waar het hier en daar nog aan schort. Wat ons betreft zijn die tekortkomingen vooral te verklaren uit het feit dat de afgelopen jaren heel veel energie is gaan zitten in allerlei fusieprocessen, waardoor minder energie kon worden gestoken in professionalisering van apparaat en bestuur en in het contact met de inwoners van de nieuwe gemeenten.

(Voorzitter: mevrouw De Widt.)

De vraag is even of er op dit moment nog een rol voor de provincie is weggelegd als het erom gaat in de komende jaren deze doelstellingen dichterbij te halen. Wat ons betreft is dat op dit moment niet direct aan de orde en moeten wij het proces dat in de gemeenten aan de gang is, gewoon laten plaatsvinden.

Met betrekking tot de centrumfunctie van gemeenten hebben wij in de commissievergadering gezegd dat niet direct kan worden gezegd dat die doelstelling zo fantastisch is gehaald. Dat heeft ook te maken met de afloop van het hele herindelingsproces.

Wij zijn over die centrumfunctie niet zo positief, uit de rapportage blijkt dat de gemeenten zelf ook niet zo gelukkig zijn met de uitkomst van deze doelstelling. Ook hier rijst de vraag of wij dan vervolgcacties moeten ondernemen. Onze indruk is dat dit zou moeten, maar het is dan wel de vraag hoe dit moet gebeuren.

Wij hebben gekeken hoe dit in een naburige provincie gaat. In Overijssel heeft de provincie met haar vier of vijf grootste gemeenten afspraken gemaakt over met name de centrumfunctie. Wat ons betreft zou het goed zijn wanneer de provincie Drenthe de komende tijd in gesprek ging met haar grootste gemeenten en daarbij de vraag voorlegde wat nog aan de centrumpositie van die gemeenten schort en welke rol de provincie kan spelen om de gemeenten op dit punt verder te laten komen. Hoe wij dat denken te doen, zal ik zo dadelijk uiteenzetten.

De heer ENGELS: Op basis van het rapport kan ik mij er iets bij voorstellen dat verder moet worden nagedacht over de positie van de centrum-

gemeenten. Mijn vraag is of de PvdA-fractie dan ook bereid is opnieuw na te denken over een verandering van gemeentegrenzen. Of wil zij zich beperken tot de inhoud van het beleid?

De heer SCHAAP: Het laatste.

De heer ENGELS: Akkoord.

De heer SCHAAP: Wij zijn niet van plan om opnieuw te kijken naar een aanpassing van de herindelingsuitkomst. De doelstellingen waren goed, maar de uitkomst was wellicht wat anders en daarom is het goed te bezien of op het punt van de doelstellingen verder kan worden gekomen, dus ook als het gaat om de positie van de centrumgemeenten. Daar hebben wij nu het antwoord niet op en dat hoeft ook niet; de vraag is alleen of wij bereid zijn dit punt nader te onderzoeken en met die gemeenten op te nemen. Wij willen graag dat dit gebeurt.

Het aantal gemeenschappelijke regelingen is gehalveerd. Wij zijn nooit liefhebber geweest van gemeenschappelijke regelingen, ook niet als het ging om het noordelijk samenwerkingsverband. Maar soms zijn die gemeenschappelijke regelingen nodig en ook onontkoombaar.

Nog steeds gelden 50% van de gemeenschappelijke regelingen met alle vragen van dien omtrent mandatering, terugkoppeling en democratische controle. Wij hadden de doelstelling de gemeenschappelijke regelingen af te breken en het is nu de vraag of wij in staat zijn om in gesprek met de gemeenten op dit punt de komende jaren nog een paar stappen verder te zetten. Kan de provincie daarin een rol vervullen?

In de commissie hebben wij het voorstel gedaan dit niet helemaal over te laten aan een actieplan van het college, maar om als staten zelf het voortouw te nemen en in gesprek te gaan met gemeentebesturen en dan deze vragen voor te leggen. Dat kan door middel van een hoorzitting of hoe dan ook. Wij hebben een hoorzitting genoemd en ook het CDA sprak daarover. Wij stellen voor de staten dan maar die hoorzitting te laten organiseren en dan de volgende vragen centraal te stellen.

1. Hoe zit het met de relatie tussen provincie en plattelandsgemeenten? De kritiek moet dan ook echt op tafel komen?
2. Hoe zit het met de rol van de provincie ten opzichte van de centrumgemeenten? Kunnen

provincie en gemeenten op dit punt een stap verder komen?

3. Hoe bouwen wij de gemeenschappelijke regelingen, voorzover dat mogelijk is en voorzover de provincie daarin een rol kan vervullen, verder af? Hoe zorgen wij ervoor dat de democratische controle optimaal is dan wel wordt?

Voorzitter. Wij hebben in de commissie begrepen dat er voor deze aanpak steun was. Daarom leggen wij de staten nu formeel de vraag voor of zij bereid zijn deze weg op te gaan. Wij moeten dan vervolgens wel een goede en zindelijke procedure bedenken. Per 1 januari 2003 is er waarschijnlijk een staten-griffier. Zij moet nadat de oliebollen op zijn, ook wat te doen hebben en wellicht is het voor de staten mogelijk deze zaak via de eigen griffier aan te pakken.

De heer NIJENBRINKS: Mijnheer de voorzitter. Tijdens de behandeling van dit statenstuk in de commissie is door de fractie van de VVD, maar ook door veel andere fracties, overwegend positief geoordeeld over het onderzoeksrapport van de B&A Groep met betrekking tot de effecten van de gemeentelijke herindeling. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen als nulmeting dienen bij een vervolgonderzoek.

Zonder de inhoudelijke discussie opnieuw te voeren, wil ik vaststellen dat een aantal positieve ontwikkelingen is waargenomen, waaronder een uiterst correct verloop van de herindelingsoperatie, een toeneming van de lokale bestuurskracht, een betere plaats van en betere verhoudingen binnen het Drentse lokale bestuur en een halvering van het aantal gemeenschappelijke regelingen. Het laatste zou nog een vervolg moeten krijgen in een nog verdere afbouw van het aantal gemeenschappelijke regelingen.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

Daarnaast is ook een aantal negatieve effecten geconstateerd, waaronder het feit dat de plattelandsgemeenten nog weinig vorm hebben kunnen geven aan wat genoemd is de "externe oriëntatie", waarbij met name de schaa sprong naar de burgers nog niet is waargemaakt. De onderzoekers hebben geconstateerd dat nog te veel prioriteit is gegeven aan het interne functioneren, het intern orde op zaken stellen.

Ook is geconstateerd dat de Drentse bestuurscultuur kennelijk nog weinig veranderingen heeft ondergaan. Die zogenaamde wij/zij-cultuur betreft zowel de relatie tussen de centrumgemeenten en de plattelandsgemeenten als die tussen de Drentse gemeenten en de provincie. Verder bleek uit het burgeronderzoek dat er kritiek is als het gaat om het betrekken van de burgers bij de politiek.

In de commissie werd overigens terecht de vraag gesteld of dat een probleem is, dat louter is toe te schrijven aan de herindeling, of dat het een meer autonoom proces is binnen onze maatschappij. Tijdens de behandeling in de commissie heeft de fractie van de VVD ingestemd met het voornemen om samen met de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG) een plan van aanpak op te stellen, gebaseerd op een drietal agendapunten, die inhouden dat gewerkt gaat worden aan wat genoemd wordt de schaa sprong naar de burger, aan de samenwerking van de gemeenten onderling en aan de samenwerking van de gemeenten met de provincie. Met betrekking tot deze agenda heeft de fractie van de PvdA in de commissie het voorstel gedaan om een hoorzitting te organiseren van de staten met vertegenwoordigers van de gemeenten. Mijn fractie kan dit voorstel van harte steunen, omdat op die wijze nadrukkelijk en directer geregistreerd kan worden op welke punten van de rol en de taken van de provincie de kritiek van de gemeenten zich richt. Dit punt van de relatie van de provincie ten opzichte van de gemeenten hebben wij, tegen de achtergrond van de vele regelgeving, in het verleden ook wel eens aan de orde gesteld. Vaak heeft de provincie Drenthe de neiging nog iets verder te gaan dan wettelijk nodig is en de kritiek van de gemeenten kan daarom ook betrekking hebben op het hele woud van regels. Maar wij steunen het voorstel hierover een hoorzitting te houden en wij zijn er voorstander van die hoorzitting ook daadwerkelijk door de staten, of liever nog een vertegenwoordiging uit de staten - de volle staten lijkt mij een wat groot gezelschap - te laten voorbereiden en uiteindelijk ook te laten houden.

Voor het overige stemt de fractie van de VVD in met statenstuk 4.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Eigenlijk zou de heer Van Glansbeek namens onze fractie spreken, maar Rudolf heeft ervaren dat fietsen op glad ijs zeer risicovol is en daarom is hij

nu niet aanwezig. Maar hij had al wel een gloedvol betoog geschreven over dit onderwerp en ik verwoord de door hem geschreven inbreng graag. Ik zeg dit even ter toelichting, omdat anders misschien de indruk ontstaat dat mijn zinsbouw wel erg veranderd is.

Voorzitter. Voor ons ligt een waardevol onderzoeksrapport naar de effecten van de herindeling van de Drentse gemeenten. Een drietal zaken behoeft bijzondere aandacht:

1. de afstand tot de burger;
2. de verhouding tussen plattelands- en centrumgemeenten;
3. de rolverdeling tussen de provincie en de gemeenten.

Een plan van aanpak in samenwerking met de VDG wordt voorzien en met name in faciliterende zin is hierbij een rol voor de provincie weggelegd. De fractie van het CDA heeft in haar algemene beschouwingen van 2001 en 2002 gewezen op de rolverdeling tussen de provincie en de gemeenten. Er zijn gemeenten die over een toegevoegde waarde van de provincie voor hun gemeente spreken, of over de verantwoordelijkheid van de provincie indien zulks de gemeente welgevallig is. Aan de andere kant zijn er gemeenten die na de herindeling nog altijd het regenteske, detaillistische en soms klantvriendelijke optreden van de provincie niet altijd evenzeer waarderen. Het elkaar zo kwalificeren is een heilloze weg en bevordert niet het imago van het openbaar bestuur in deze provincie.

De fractie van het CDA heeft in oktober gesproken over partnerschap tussen de provincie en de gemeenten. Partnerschap veronderstelt gelijkwaardigheid, geen gelijkheid. Zowel de provincie als de gemeenten hebben een eigen rol te vervullen, maar deze rollen zijn nauw aan elkaar verweven. Provincie en gemeenten moeten niet tegenover elkaar staan, maar elkaar beschouwen als gelijkwaardige partners.

De afgelopen maand ben ik toch veel aangesproken door gemeentebestuurders die dit ook zo ervaren. Nu is het heel gemakkelijk te zeggen dat dit terecht of niet terecht is, maar ik ervaar een emotionele weerzin die een goede wisselwerking in de weg staat. Wij zullen dit punt serieus moeten nemen. In de ogen van de CDA-fractie moet de provincie als partner van de gemeenten haar verantwoordelijkheid bij de geconstateerde feiten rond de herindeling nemen. De provincie heeft een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming

van de huidige twaalf gemeenten. De provincie moet zich verantwoordelijk voelen als de afstand tot de burger is vergroot, als de verhouding tussen platteland en centrumgemeente verbetering behoeft en als over de rolverdeling tussen de provincie en gemeenten verschillend wordt gedacht. De provincie als faciliterende instantie, zoals die nu in het plan van aanpak wordt voorzien, is niet bepaald ambitieus. De provincie moet samen met de gemeenten - en niet alleen als de gemeenten dat op prijs stellen, zoals op pagina 5 staat - naar wegen zoeken om handen en voeten te geven aan de gedane aanbevelingen. De provincie heeft baat bij kwaliteit van het lokale bestuur. Rechtstreekse overlegstructuren tussen de provincie en de twaalf gemeenten zijn te verkiezen. De rol van de VDG zou in dit kader opnieuw bekeken moeten worden. Is er nog een rol voor de VDG, en zo ja, welke is dat?

Dezelfde vragen kunnen gesteld worden ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen. Om een eerste handreiking te doen, passend binnen het duale systeem, is het wenselijk als provinciale staten de Drentse gemeenten uit te nodigen voor een hoorzitting. Tijdens zo'n hoorzitting kunnen de gevoeligheden jegens elkaar worden weggenomen, kan respectievelijk bevorderd worden dat deze worden opgelost.

Nu met ingang van 1 januari 2003 een statengriffier is benoemd, komt het provinciale staten toe haar een eerste opdracht te geven.

Wij steunen het voorstel van de twee mij voorgaande sprekers om haar een voorstel te laten formuleren om in het voorjaar van 2003 een hoorzitting te houden. Wat ons betreft kan mevrouw Rozema dus direct aan de slag. In de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie BFE zou zo'n voorstel kunnen worden ingebracht en afgewikkeld, waarna een hoorzitting kan worden uitgeschreven.

Ik verzoek de voorzitter van de provinciale staten deze wens van de fracties af te concluderen, waarna het Presidium de statengriffier hierover kan instrueren.

De heer BLANKSMA: Mijnheer de voorzitter. Ook de fractie van GroenLinks heeft er behoefte aan naar aanleiding van de evaluatie die op papier staat en die in de commissie min of meer nog eens dunnetjes is overgedaan, zich op dit moment te beperken tot het vooruitkijken. Zij wil dit doen aan de hand van de drie aanbevelingen die zijn

gericht op een betere communicatie en een betere samenwerking tussen de verschillende groeperingen: gemeenten en burgers, gemeenten onderling en gemeenten met de provincie.

Als het gaat om de relatie tussen de burgers en de gemeenten is uitgesproken het resultaat van deze evaluatie te beschouwen als een nulmeting en als een ijkpunt voor de toekomst.

De veronderstelling van mijn fractie is dat ook de relatie tussen de provincie en haar burgers een dergelijk ijkpunt behoeft en daarom lijkt het ons goed om op dit punt samen met de gemeenten op te trekken en daarom stellen wij voor ook een nulmeting te laten plaatsvinden op het punt van de relatie van de provincie met haar burgers.

De burgers interesseert het eigenlijk niet zo welke instantie, welk onderdeel van de overheid nu eigenlijk het beleid voert. Voor de burger is de overheid de overheid en horen de verschillende overheden zo efficiënt mogelijk met elkaar samen te werken. Het is volgens ons dan ook van het grootste belang om meer zicht te krijgen op de efficiëntie van de samenwerking en daarom wil ik hier nogmaals naar voren brengen dat het wellicht heel verstandig zou zijn om als er een rekenkamer moet komen, ook hierbij samenwerking met de gemeenten te zoeken en te bekijken of er een Drentse rekenkamer voor zowel de provincie als de gemeenten kan komen.

Wij zijn het eens met het idee om over de samenwerking tussen provincie en gemeenten op een hoorzitting met elkaar van gedachten te wisselen. De insteek moet daarbij niet zijn hoe de terreinen zo precies mogelijk kunnen worden afgebakend, maar hoe langs het raakvlak van de verschillende verantwoordelijkheden zo goed mogelijk beleid ten behoeve van de burgers kan worden gevoerd. Wij steunen het voorstel om die werkconferentie te houden en wij willen dat dan ook de vraag aan de orde komt in hoeverre een gemeenschappelijke rekenkamer kan bijdragen aan een efficiënte samenwerking.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie is van mening dat het rapport in de commissie inhoudelijk voldoende is besproken en men zal daarover van mij vandaag dan ook niets meer horen.

Ik wil nog wel enkele opmerkingen maken naar aanleiding het betoog van de PvdA. Wij zijn het eens met de constructie om vanuit de staten, maar dan liefst wel beperkt, een gesprek aan te

gaan met de gemeenten over de verhouding gemeenten-provincie.

Ik ben ook verheugd dat de PvdA nu nadrukkelijk haar aarzeling heeft uitgesproken over de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR), ook als het gaat om provinciale samenwerking. Ik ga dat nu niet verder uitwerken, maar stel dat nu wel vast. Ik ben blij dat de heer Schaap...

De heer SCHAAP: Iets in mij zegt dat de heer Engels mijn woorden hierover anders interpreteert dan ik ze bedoeld heb, maar ik laat dat nu maar voor wat het is.

De heer ENGELS: Die ervaring heb ik al vier jaar en toch brengen we het nog naar een eind. Ik ga de PvdA echt helemaal overladen met complimenten, want de opmerking die de heer Schaap in de commissie maakte over de zo langzamerhand dramatische ontwikkelingen als het gaat om de betrokkenheid van de burgers bij het openbaar bestuur en bij de politiek, was mij uit het hart gegrepen. Ik ga ervan uit dat wij, anders dan de afgelopen vier jaar - en dit ondanks het feit dat de PvdA in ieder geval kwantitatief toch een leidende rol in de coalitie speelde - het geval was in de toekomst een wat andere, meer geprononceerde opstelling van die fractie tegemoet kunnen zien en ik kan beloven dat de fractie van D66, als die er straks nog is, zij aan zij met de heer Schaap hiervoor zal strijden.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom nu op mijn echte punt, want wat ik tot nu toe heb gezegd, was om er even in te komen en om de microfoon te testen. Er is een opmerking die ik in de commissie nog niet heb gemaakt naar aanleiding van het rapport en die opmerking is dat mijn fractie van mening is dat het onderzoek formeel nog een afronding verdient in de richting van de burgers. In het jargon heet dit "afhechting van het dossier". Wij zijn van mening dat de uitkomsten op de een of andere manier expliciet moeten worden teruggekoppeld. De staten hebben in meerderheid gevraagd om meer betrokkenheid van de burgers bij het onderzoek, wij vinden dat daaraan op een goede manier gevolg is gegeven - dat blijkt ook uit de uitkomsten - maar als wij als provincie een verantwoordelijkheid hebben gehad in een herindelingsproces en ook in het onderzoek dan moet er in de richting van de burgers een afronding zijn. Ik kan dit op dit moment alleen kaderstellend aangeven. Vroeger gaf Drenthe de Begroting in een

oogopslag (BIO) uit en wellicht kan er een Onderzoek in een oogopslag (OIO) worden gemaakt. Het is in ieder geval onze bedoeling dat de uitkomsten en de verdere plannen op een heldere manier aan de burgers worden uitgelegd. Dat zou ons welkom zijn. Wij zijn benieuwd naar de reactie van het college op dit punt.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN: Mijnheer de voorzitter. De opdracht aan GS is om samen met de VDG een plan van aanpak te schrijven op basis van de Agenda van de Toekomst, zoals die geformuleerd is in de evaluatie van de herindeling "Vier jaar later".

In de commissie hebben wij al naar voren gebracht dat opvalt dat in dit rapport staat dat in de tweede bestuursperiode na de herindeling de belofte van de schaa sprong richting burgers ingelost moet worden. Burgers zijn over het algemeen negatief over de inspanningen die de gemeenten doen om hen bij het bestuur te betrekken en ook over de afstand tussen de individuele burger en de lokale politiek. Wij kunnen ons niet herinneren dat de schaa sprong richting burger een van de doelstellingen van de herindeling was - de zogenaamde uitgangspunten en randvoorwaarden van de commissie-Van Splunder - maar wij vinden het wel een goed idee, hoewel het ons blijft bevreemden dat eerst het lokale bestuur op afstand van de burger wordt gezet om daarna, via een interactief wijk- en kernenbeleid, weer naar die burger terug te gaan. Het bestuur moet zich dus meer in de kernen laten zien, nog even afgezien van de vraag of dit praktisch haalbaar is: in Noordenveld alleen al zijn 23 plattelandskernen. Bij de algemene beschouwingen hebben wij al tot uitdrukking gebracht voorstander te zijn van inspraakrecht van burgers in de raadsvergadering. Om de betrokkenheid van de burger bij de politiek te vergroten en de politiek weer te brengen waar die hoort, namelijk bij de burgers, zijn wij ook voorstander van het recht voor burgers om voorstellen in de gemeenteraad te doen, die dan door de gemeenteraad behandeld kunnen worden. Dit zogenaamd initiatiefrecht voor burgers hebben wij in ons verkiezingsprogramma opgenomen. Wij geven het college van GS en de VDG in overweging om in het plan van aanpak dat opgesteld moet gaan worden, aandacht te besteden aan het initiatiefrecht voor burgers en een voorstel uit te werken om dit in praktijk te kunnen brengen.

Er zijn in het binnen- en buitenland al verschillende voorbeelden van.

De heer VAN DER SCHOOT: Mijnheer de voorzitter. Soms lijkt het of een virus over ons is neergedaald, een virus dat maakt dat ongenoegen, onlustgevoelens en irritatie ons in hun greep hebben. Wij moeten ons aan dat virus ontworstelen. Als het om de gemeentelijke herindeling gaat, wordt een grote nadruk gelegd op de wat minder geslaagde uitkomsten. Die zijn er natuurlijk wel, maar in het rapporten staat ook dat de afstand tussen bestuur en burgers via deelraden, wijkraden of wat voor raden dan ook, kleiner kan worden gemaakt. Ook zouden burgers het recht kunnen krijgen een initiatiefvoorstel in te dienen. Er is ook gewezen op de slechte kwaliteit van de besluitvorming. In dit verband is het zaak in wellicht landelijk verband te komen tot een wat hogere waardering voor het raadswerk. Als het om de financiële beloning gaat, kan ik eigenlijk alleen maar zeggen dat alle inspanningen alleen maar aan de fiscus ten goede komen. Met betrekking tot de kostenbeheersing is het natuurlijk gemakkelijk om een prioriteitenschema te vragen en ervoor te zorgen dat de uitvoering hiervan wordt gespreid, zodat de burgers niet steeds met hogere kosten worden geconfronteerd. De Drentse rekenkamer, die al even ter sprake is geweest, kan hierbij misschien behulpzaam zijn, hoewel zo'n rekenkamer natuurlijk niet een politiek hulpmiddel mag zijn voor welke organisatie dan ook. Is het dit wel dan raken wij weer verzeild in net zo'n discussie als over het onderzoeksbureau. Vijf van de twaalf gemeenten zijn nog niet aangesloten bij de ombudsman. Dat vind ik op zichzelf een nare zaak. Er zijn dan wel plaatselijke commissies waar klachten gedeponereerd kunnen worden, maar als een burger zijn recht wil zoeken, komt hij al gauw bij de advocatuur terecht - en dat tegen het geldende tarief - terwijl het eigenlijk zo zou moeten zijn dat elke gemeente zich aansluit bij de Nationale ombudsman. Een burger die zich door de overheid gemangeld voelt, kan dan op budgettair-neutrale wijze zijn protest kwijt. Ik ben er voorstander van dat de provincie met de gemeenten om de tafel gaat zitten om het virus van irritatie, onlustgevoelens en ongenoegen niet weg te masseren maar om het via een open en eerlijk gesprek mee te nemen.

De heer GAASBEEK: Mijnheer de voorzitter. Ik heb er meermalen blijk van gegeven dat de herindeling voor mijn achterban een belangrijk onderwerp is en ik hoop dan ook een paar minuten de aandacht van de staten en het college te krijgen. Ik heb over alle stukken en over het verslag van de commissievergadering een goed overleg gehad met mijn achterban en wij zijn tot de conclusie gekomen dat het een onomkeerbaar proces is en dat wij daarom met elkaar moeten proberen er het beste van te maken.

Wel hebben wij grote bezwaren tegen de al te optimistische benadering van bijvoorbeeld de VVD. Ik citeer uit het betoog van de heer Nijenbrinks in de commissievergadering. "Positieve conclusie is dat met name in de plattelandsgemeenten de lokale bestuurskracht is toegenomen en dat de verhoudingen binnen het lokale bestuur meer in balans zijn...." Dat is dan misschien het geval in Emmen, maar niet op het platteland.

De heer NIJENBRINKS: Ik heb in de commissievergadering een aantal elementen genoemd uit het onderzoeksrapport. Wat de heer Gaasbeek citeert zijn niet louter constatering van mij, maar constatering die ik uit het rapport heb gehaald en heb gekenmerkt als positieve ontwikkelingen.

De heer GAASBEEK: Op pagina 5 van het verslag staat letterlijk: "Positieve conclusie is...." Ik vind dat té positief.

De heer NIJENBRINKS: Dat moet de heer Gaasbeek dan niet tegen mij zeggen, hij moet zich dan richten tot de B&A Groep met de opmerking dat zijn conclusies te positief zijn.

De heer GAASBEEK: De heer Nijenbrinks heeft die conclusie in de commissie getrokken en daarom citeer ik hem nu. Hetzelfde geldt voor de opmerking dat er bij de burgers tevredenheid is over de eigen gemeente, want ook dat is niet waar.

De heer NIJENBRINKS: Ik wil er toch nog even op inhaken, want anders gaan er misverstanden ontstaan. Ik heb in de commissie uit het rapport geciteerd. Ik heb de bevindingen van de onderzoekers verwoord. Die onderzoekers hebben die constatering gedaan.

De heer GAASBEEK: Ik moet toch niet aannemen dat de heer Nijenbrinks in de commissievergadering het rapport heeft voorgelezen? Ik neem aan dat hij zijn eigen opmerkingen of de reactie van de VVD heeft verwoord. De heer Nijenbrinks herkende kennelijk wat hij toen heeft gezegd in dat onderzoek. Ik herkende dat niet en dat zeg ik nu. Wij leveren graag onze bijdrage om de situatie te bereiken dat de burgers tevreden zijn over hun leefsituatie. Mogelijk kunnen de voorstellen van de heer Schaap daartoe een richting geven.

Met de fractie van het CDA ben ik het eens dat wij moeten komen tot een verbetering van de relatie tussen de heringedeelde gemeenten en de burgers. De diverse bloedgroepen - en ik bedoel hiermee de oorspronkelijke gemeenten - zullen dit proces nog geruime tijd ongunstig beïnvloeden. Je kunt je afvragen of de provincie op dit punt een primaire taak heeft. Ik denk van niet. Wel is er sprake van een afgeleide verantwoordelijkheid. Als wij een aanzet willen geven dan toch niet in het kader van de VDG, maar via het benaderen van de individuele gemeenten, omdat de eigen problematiek vaak specifiek is. Met wat GroenLinks hierover in de commissievergadering zei, ben ik het graag eens. Momenteel tobben diverse gemeenten al met de invoering van het dualisme en daardoor wordt de zaak extra complex. Of wij onze eventuele bemoeienis een hoorzitting moeten noemen, meen ik te moeten betwijfelen. Door de recente bouwfraude-enquête is de gevoelswaarde van het begrip "hoorzitting" enigszins negatief geworden en heeft het min of meer het karakter gekregen van een "op het matje roepen", terwijl er naar mijn mening slechts sprake kan zijn van het elkaar helpen. Dat wij, zoals de heer Schaap voorstelt, iets in die richting gaan doen, steun ik.

Er schort iets aan de relatie tussen plattelands- en centrumgemeenten. Op dat terrein heeft de provincie naar mijn mening weinig mogelijkheden; dit punt zou dan ook beter in de VDG besproken kunnen worden. De provincie kan slechts belangstellend zijn naar mogelijke verbeteringen. Wel kunnen wij ons vanuit onze regiefunctie bezinnen op de rolverdeling tussen provincie en gemeenten. Gemeenten ervaren de provincie vaak als regentesk en detaillistisch - ik verwijs naar wat D66 hierover opmerkte - en als voorbeeld wordt dan vaak het Provinciaal omgevingsplan (POP) genoemd. Hierover is intensief overleg nodig en misschien praat de provincie hierover wel te

weinig met de gemeenten. Dit alles heeft niet rechtstreeks met de herindeling te maken, maar kan ook zeker meegenomen worden.

Voorzitter. Velen nemen het moderne begrip nulmeting in de mond, omdat zo'n meting mogelijkheden biedt om veranderingen exact te meten. Laten we afspreken het huidige evaluatierapport dan maar als startpunt te beschouwen en laten we hopen dat onze bemoeienissen de huidige negatieve tendens kan ombuigen tot een positieve. Wel is meer dan voorheen duidelijk geworden dat een sterke burgemeester voor een geherindeelde gemeente van essentieel belang kan zijn. Het facet rekenkamer mag zeker niet ondersneeuwen, want vooral plattelandsgemeenten met een groot grondoppervlak verkeren in minder gunstige financiële omstandigheden. Ook daar is deskundige begeleiding wel op haar plaats.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 11.04 tot 11.25 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. De gemeentelijke herindeling is een omvangrijk en zeer zwaar thema, waarover de staten vanmorgen zeer rustig hebben gedebatteerd; eigenlijk hebben zij het gelaten bij wat afrondende opmerkingen. De oorzaak hiervan kan zijn dat het rapport volstrekt afdoende is en dat het uitvoerig in de Statencommissie BFE aan de orde is geweest, maar de oorzaak kan ook zijn dat wij vandaag vergaderen onder het wakend oog van de vader van de herindeling, Jan Pastoor. Ik weet het niet, de oorzaak laat ik ook in het midden, maar ik kan in ieder geval constateren dat het uitgebrachte rapport op een brede instemming kan rekenen als het gaat om de aanpak en de wijze waarop de evaluatie heeft plaatsgevonden. Er is stevig over gediscussieerd hoe dit zou moeten worden aangepakt en hoe aan die evaluatie vorm zou kunnen worden gegeven. Ik constateer nu dat wij daar op een heel fatsoenlijke manier uitgekomen zijn en dat nu vooral snel de overstap kan worden gemaakt naar hoe wij hiermee nu verder moeten gaan.

Wij hebben met deze rapportage inderdaad op velerlei fronten een soort van nulmeting weten te creëren en ik zie dan ook geen aanleiding op die punten nadere onderzoeken te doen, tenzij uit het

plan het aanpak en het overleg daarover blijkt dat bepaalde zaken nog nader onderzocht moeten worden. Ik denk dat wij op dit moment voldoende informatie hebben.

De heer BLANKSMA: Mijnheer de voorzitter. Ik kan mij voorstellen dat deze woorden van de heer Swierstra slaan op ons voorstel om toch nog een nulmeting te doen als het gaat om de relatie tussen de burgers en de provincie. Zo'n nulmeting heeft niets te maken met de herindeling, maar vloeit er als het ware uit voort. De provincie heeft dan een startpositie die gelijk is aan die van de gemeenten.

De heer SWIERSTRA: Ik vind dat dat punt aan de orde kan komen op het moment dat de nieuwe staten bekijken hoe zij met de burgers willen communiceren. Het kan ook aan de orde komen als met de gemeenten gesproken gaat worden over de relatie tussen gemeenten en provincie, maar ik zie niet zoveel aanleiding om dat punt nu specifiek aan de orde te stellen. De heer Schaap heeft een aantal punten genoemd waarop de komende tijd nader ingezoomd moet worden en eigenlijk heeft hij hierbij herhaald wat in de commissie al aan de orde is geweest, al legde hij nu wel heel specifiek de vinger bij de gemeenschappelijke regelingen.

Het lijkt mij goed er bij al die besprekingen vooral van uit te gaan dat onze gemeenten sterke en krachtige gemeenten zijn, die een eigen verantwoordelijkheid hebben en die ook moeten nemen. Wij moeten ervoor waken opnieuw in de rol te vervallen waarin wij zaken, die naar onze mening beter moeten worden geregeld dan de gemeenten nu doen, aan de gemeenten onttrekken en die zelf oppakken. Door zo te handelen, houden wij de indruk in stand dat wij te betuttelend optreden en ons iets te nadrukkelijk bemoeien met hoe de gemeenten werken. Ik vind overigens wel dat dit een expliciet punt moet zijn in het overleg met de gemeenten, overleg dat wij natuurlijk ook met de VDG zullen voeren, want in die VDG - dat is nu eenmaal ook een van de verworvenheden van deze herindeling - zitten wij met de twaalf gemeenten om de tafel en kunnen heel goed afspraken worden gemaakt. Dat dan vervolgens als het om speciale problemen gaat met individuele gemeenten de diepte wordt ingegaan en dat daarbij dan onderscheid wordt gemaakt tussen centrumgemeenten en plattelandsgemeenten,

is evident. Ook die gang van zaken zal een plek krijgen in het plan van aanpak.

De suggestie als zou de WGR geen democratisch instrument zijn, spreek ik tegen, want al leidde de wijze waarop de WGR de laatste jaren werd gebruikt vaak tot het onderbrengen van veel beleidsmatige taken die eigenlijk bij de gemeenten horen in wat diffuse samenwerkingsverbanden, op zichzelf zijn gemeenschappelijke regelingen legitieme en democratische gelegitimeerde samenwerkingsverbanden voor praktische dingen die gemeenten samen willen doen. Die mogelijkheid moeten de gemeenten ook houden en wij moeten die mogelijkheid dan ook niet helemaal in de ban doen, maar het is wellicht mogelijk hier en daar een stap verder te zetten, al komt dan ook vraag naar voren waar het intergemeentelijke samenwerking moet zijn en waar de faciliterende rol van de provincie meer inhoud moet krijgen.

Maar bij dit alles blijft het van groot belang wat de gemeenten er zelf van vinden en op welke wijze zij hun verantwoordelijkheid wensen te nemen. De provincie heeft als het gaat om de WGR en om de centrumfunctie van gemeenten, een rol in het plan van aanpak. Wij zitten zo nu en dan met individuele gemeenten om de tafel als het gaat om de inhoud van het beleid, en dat overleg kan nog wel versterkt worden, maar wij moeten ook met de gemeenten in hun totaliteit afspraken maken, omdat het niet gaat om beleidsmatige problemen van een gemeente in relatie tot de provincie, maar om de totale cultuur van hoe gemeenten en provincie met elkaar omgaan.

Met betrekking tot de roloppvatting van de provincie richting de gemeenten is in de Statencommissie BFE opgemerkt dat het wellicht goed is dat ook de staten zelf hun oor te luisteren leggen. In de commissie heb ik gezegd dat dit goed is om de staten een eigen oordeel te laten vormen, waarna in het dualistische systeem college en staten gezamenlijk kunnen bekijken waar de accenten moeten liggen en welke actiepunten worden opgepakt. Of de staten hiervoor een hoorzitting nodig hebben of een ander instrument, kan onderwerp van een nader gesprek zijn; ik heb al eerder aangegeven dat het mij verstandig lijkt dat staten en college hun werkzaamheden goed op elkaar afstemmen opdat de uitkomst van hun werkzaamheden complementair is.

De heer Holman vindt de rol van de provincie niet zo heel ambitieus. Ik denk dat de rol van de provincie juist heel ambitieus is, want wij willen ervoor

zorgen dat zowel de provincie als de gemeenten hun eigen zelfstandige positie op een adequate manier innemen en hun verantwoordelijkheid gaan delen met de burgers in de gemeenten of met de staten. De ambitie van de provincie moet niet zijn het overnemen van taken van gemeenten, als gemeenten die taken heel goed kunnen, c.q. moeten kunnen uitvoeren.

De heer Blanksma is nogmaals teruggekomen op zijn standpunt over de rekenkamer. De landelijke discussie gaat in de richting dat een rekenkamer mogelijk toch niet verplicht wordt. Dit standpunt stelt de gemeenschappelijke provincies teleur. De provincies opteren voor een verplichte rekenkamer, maar of het nu een verplichte rekenkamer wordt of een rekenkamerachtige functie, de opvatting van dit college is dat een dergelijke functie er in ieder geval moet komen. Het college houdt daarbij wel vast aan het standpunt dat dit zo mogelijk in noordelijk verband moet gebeuren. Dat biedt de mogelijkheid voor grotere efficiency en het formeren van een wat steviger apparaat. Samenwerking met de gemeenten lijkt ons alleen al om staatsrechtelijke redenen niet de juiste oplossing. Dit standpunt hebben wij tot nu toe steeds ingenomen.

De heer HARLEMAN: Sluit een rekenkamer in noordelijk verband een rekenkamer samen met de gemeenten uit? Naar mijn gevoel is dat niet het geval.

De heer SWIERSTRA: Dat lijkt mij toch wel. Op het moment dat het samen met de gemeenten wordt gedaan, is er sprake van vermenging van verantwoordelijkheden. Wij hebben nog steeds het toezicht op de gemeenten en wij hebben op een aantal andere punten een beleidsmatige verhouding met de gemeenten en dat is een van de staatsrechtelijke argumenten om de rekenkamers te scheiden. Soms kost een heldere staatsrechtelijke indeling van zaken, dus democratie, geld. Het opzetten van een wat breder apparaat pleit ook ogenblikkelijk voor een rekenkamer op landelijke schaal. Daar hebben wij ook niet voor gepleit. Wij hebben de grens getrokken bij de meer staatsrechtelijke argumentatie.

De heer BLANKSMA: Maar die rekenkamer is onafhankelijk. Het staatsrechtelijke bezwaar is er dan dus niet.

De heer SWIERSTRA: Ik kan hierover wel weer een heel uitvoerig betoog houden, net als ik in de commissievergadering is gebeurd en ten tijde van de discussie over de rekenkamer heb gedaan, maar ik meen dat niet te hoeven doen. Ik meen mij ook te kunnen baseren op een overgrote meerderheid in deze staten. Wij kunnen de discussie dan wel overdoen, maar landelijk noch in deze staten heb ik daar tot nu toe aanleiding voor gevonden.

De heer Engels zegt dat in de richting van de burger helder moet zijn hoe wij nu verder met de evaluatie omgaan. Wij hebben gepoogd de rapportages zo helder mogelijk over het voetlicht te brengen - ze staan ook allemaal op de website - en voor het overige moet het de burger zelf een zorg zijn wat er in alle rapporten staat. Wij kunnen natuurlijk wel een OIO maken, maar wat doet de burger daar dan mee? De burger is gebaat bij het oplossen van de gesignaleerde knelpunten en ik denk dat wij er goed aan doen op dat punt met de gemeenten scherpe conclusies te trekken. Als wij dan naar buiten treden dan moet de burger duidelijk weten dat de acties die wij inzetten tegemoetkomen aan de uitkomsten van de gemeentelijke herindeling. Ik denk dat wij de praktische vervolgstappen meer aan de inhoud van het verhaal moeten koppelen dan aan het geven van een plek aan het zelfstandig onderzoek. De inhoud is de nulmeting op grond waarvan wij de komende jaren niet alleen verder werken maar aan de hand waarvan wij over een paar jaar een vervolgmonitoring kunnen doen.

De relatie tot de burger zal in het overleg met de VDG een van de centrale thema's worden. Het lijkt mij echter toe dat dit niet zover moet gaan dat wij hier uitspreken dat de burgers in de gemeente het recht van inspraak moeten krijgen. Dát is nu bij uitstek, naast alle inspraakinstrumenten die er wettelijk al zijn, de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad zelf, dus van de vertegenwoordigers van de burgers in het bestuur van de gemeente.

Met de nu voorgestelde aanpak, waarbij ook een plan van aanpak samen met de gemeenten hoort, zullen wij er volgens mij in slagen zo adequaat mogelijk tegemoet te komen aan de onlustgevoelens die hier en daar bestaan, die voor een deel wellicht te maken hebben met de herindeling, maar die voor een ander deel te maken hebben met ons totale politieke bedrijf. Wij zijn er iedere dag bij - de komende weken en maanden nog

intensiever dan anders - om aan die onlustgevoelens iets te doen en om als goede volksvertegenwoordigers en bestuurders de burger te bedienen. Daartoe is deze evaluatie naar mijn mening een heel goede aanzet.

TWEEDE TERMIJN

De heer GAASBEEK: Mijnheer de voorzitter. Ik heb de betrokkenheid van de VDG op bepaalde punten heel duidelijk van de betrokkenheid van de provincie gescheiden. De provincie kan heel goed contact hebben met individuele gemeenten zonder tussenkomst van de VDG.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Kan in de conclusie die aan het eind van de behandeling van dit statenstuk wordt getrokken ook vermeld worden dat een hoorzitting zal worden gehouden?

De VOORZITTER: Dat was mijn bedoeling. Ik concludeer brede instemming met het voorstel om tot een hoorzitting te geraken. De voorbereidingen daartoe zullen ter hand worden genomen.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

2. Het voorstel van gedeputeerde staten van 6 november 2002, kenmerk 45/6.3/2002009815, Nota buitenland

(statenstuk 6)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 27 november 2002.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. De commissievergadering over dit onderwerp werd mede vanwege tijdgebrek afgebroken. Eigenlijk hebben wij nu een statenbehandeling en de tweede termijn van de commissie in één. Uit de discussie in de commissie kan een aantal conclusies worden getrokken. Er is een aantal punten waarover de fracties en het college het eens zijn en er is een aantal punten waarover zij het niet eens zijn, maar het misschien nog kunnen worden.

Waar de fracties en het college het eens zijn is de, zoals het college het noemde, verantwoordingsrol

van de nota. De nota geeft een goed inzicht in de historie van wat goed is gegaan - de hulp aan de Molukken - en van wat niet goed is gegaan, te weten allerlei projecten in Oost-Europa en in Afrika. De PvdA betreurt het dat het daar niet goed is gegaan, maar wij weten nu wel waar wij staan en in dit opzicht kan de nota opgevat worden als een soort van nulmeting.

Over de analyse van het feilen zijn wij het in grote lijnen ook wel eens. Er was sprake van wegbezuïgingen - wij noemen dat politieke onwil - gebrek aan lange adem en er waren allerlei niet verwachte problemen. Opvallend is trouwens wel dat in de vorige nota, die de titel "Internationale samenwerking" had, vooral werd gepleit voor een coördinerende rol van de provincie. Vervolgens ging de provincie zelfstandig zaken organiseren met als resultaat de bekende, onbevredigende afloop.

Waar wij het ook over eens zijn, is dat de aandacht voortaan vooral gericht moet worden op de zogenaamde toetredingslanden. Er zijn veel gemeenschappelijke problemen - ik noem veiligheid, landbouw, milieu en minderheden - en daarom is het een wederzijds belang daaraan iets te doen. Maar over hoe dat allemaal georganiseerd moet worden, daarover verschillen de meningen. Op welke werkwijze moet gevolgd worden en welke doelen en welke projecten moeten worden gekozen, op deze vragen geeft de nota geen antwoord.

Er is ook verschil van mening over het ambitieniveau. Voor de PvdA mag het allemaal wel iets meer zijn en wat wij uiteindelijk missen zijn concrete doelen en afrekenbare prestaties.

Voor ons staat centraal dat de provincie niet moet doen wat anderen wellicht beter kunnen. Wij moeten doen, waar wij goed in zijn. Diverse Drentse gemeenten en instanties hebben ruime ervaring met allerlei projecten. De grootste voordelen daarvan zijn de laagdrempeligheid en de mogelijkheid om de bevolking actief te betrekken. Maar er bestaan bij deze projecten ook concrete hulpvragen en knelpunten en wij pleiten ervoor om die in kaart te brengen. Voor het vervolgtraject noemde GroenLinks de mogelijkheid van een expertmeeting die moet leiden tot een plan van aanpak.

Blijft over de rol van de provincie ten aanzien van de wereld buiten Europa. Diverse provincies om ons heen nemen hun, weliswaar bescheiden, rol serieus. Op het terrein van de mondiale bewust-

wording, en dan vooral de voorlichting naar de jongeren, heeft de provincie een taak, is de algemene mening; ik heb de indruk dat dit ook de mening van de provincie Drenthe is. Veel activiteiten worden daarbij gedelegeerd aan het Centrum voor Internationale Samenwerking (COS) en dat is prima. Ook participeren provincies actief in projecten, voorbeeld in projecten gericht op duurzaamheid. Ook dat doet de provincie Drenthe: duurzaam bouwen, biologische landbouw en alles wat met klimaat te maken heeft. Echter, de omliggende provincies houden zich ook bezig met het ondersteunen van contacten buiten Europa, geïnitieerd door gemeenten. Wij willen ook dit aspect voor Drenthe nadrukkelijk niet uitsluiten.

Concreet stellen wij dan ook voor om als aanvulling op deze Nota buitenland te komen tot een inventarisatie van initiatieven, knelpunten en wenselijkheden door middel van een inventarisatieonderzoek en expert meetings. Dit moet naar onze mening voor mei 2003 kunnen gebeuren. Het COS is bereid dit te organiseren en daarna kan het nieuwe college met concrete doelen en afrekenbare prestaties aan de slag.

Om dit te bereiken, leg ik mede namens de fracties van GroenLinks, D66, ChristenUnie en OSD de staten de volgende motie voor.

Motie A

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 december 2002;

kennis hebben genomen van de voorstellen en de analyses van het college van gedeputeerde staten in de Nota buitenland;

stellen vast:

- *dat de nota buitenland een goed overzicht biedt van het beleid van de afgelopen jaren;*
- *dat er wordt uitgegaan van beperkte doelstellingen en meetpunten op het gebied van toekomstig buitenlands beleid ontbreken;*

overwegende:

- *dat voor toekomstig beleid, als aanvulling op de Nota buitenland, een inventarisatie wenselijk is van de voor de provincie Drenthe relevante initiatieven, contacten en knelpunten op het gebied van internationalisering;*

Besluit:

1. *op korte termijn een dergelijke inventarisatie te laten maken;*
2. *ten behoeve van het formuleren van scherpe doelstellingen en meetpunten een aantal expertmeetings te organiseren;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer NIJENBRINKS: Voorzitter. Naast de door de heer Hornstra genoemde punten is toch ook een wezenlijk onderdeel van de nota dat daarin een aantal punten helder is neergezet - in de commissievergadering sprak ik over "een soort van juridische kwaliteitsslag" - en een voorbeeld hiervan is dat er voor 2003 een krediet bestaat. Heeft de heer Hornstra daar ook gedachten over?

De heer HORNSTRA: In de nota wordt een krediet genoemd en GroenLinks heeft in de commissie een aantal opmerkingen gemaakt over de hoogte daarvan en over in hoeverre wij daarmee uit de voeten kunnen.

De heer NIJENBRINKS: Ik stel mijn vraag aan de fractie van de PvdA.

De heer HORNSTRA: Bedoelt de heer Nijenbrinks te vragen of naar onze mening dat krediet toereikend is?

De heer NIJENBRINKS: Los van de voorstellen met betrekking tot het beleid - ik zal daar straks nog wat over zeggen - is het nieuwe krediet Buitenland ad € 72.000,-- een van de kaders van de nota. Hoe passen de initiatieven en voorstellen van de heer Hornstra daarin?

De heer HORNSTRA: Ik kan dat niet overzien. In de nota worden geen concrete beleidsdoelen genoemd en er staat ook niet in hoe de provincie die wil bereiken. Vervolgens is dan ook niet duidelijk wat het precies kost. Wat wij wel graag willen is dat de oorspronkelijke ruimte benut kan worden. Wij vragen niet meer dan in het verleden ooit is toegezegd, maar het kan wel eens meer zijn dan nu in de nota is verwoord.

De heer NIJENBRINKS: In de nota staat duidelijk dat de provincie zich richt op projecten binnen de EU en dat het vormgeven aan die projecten is afgekaderd door het krediet van € 72.000,--.

De heer HORNSTRA: De essentie van het verhaal is nog steeds dat wij ervoor kiezen om niet zelfstandig projecten te organiseren. In de rol die wij voor de provincie zien, zullen de uitgaven niet boven het geraamde krediet uitkomen. Dat is denk ik het verschil van insteek.

De heer NIJENBRINKS: Mijnheer de voorzitter. Na de uitvoerige behandeling van deze nota in de commissie kan mijn bijdrage nu redelijk kort zijn. In de commissievergadering zijn door de verschillende fracties verschillende uitgangspunten geformuleerd en de toen gevoerde discussie hoeft wat mij betreft niet opnieuw plaats te vinden. De fractie van de VVD heeft uit de nota en de daaraan gekoppelde discussie geconcludeerd dat het de provincie past op pragmatische wijze om te gaan met de mogelijkheden die Drenthe heeft op het gebied van het buitenlandbeleid. Het voorbeeld van een project van de provincie Flevoland dat in de commissie werd genoemd, maakte duidelijk dat het slechts met de inzet van heel veel mankracht en met een zeer ruim structureel budget eventueel mogelijk is een project op te zetten in een gebied waar vele problemen overwonnen moeten worden om tot een tastbaar en simpel resultaat te komen.

De VVD-fractie stemt daarom in met de keuze die in de nota wordt gemaakt om met betrekking tot het buitenlandbeleid een zwaar accent te leggen op een EU-programma of een daarvoor speciaal ontwikkeld project, waarmee gekoerst kan worden op de verdere ontwikkeling - ook dat achten wij van belang - van de SNN-Europastrategie. Daarnaast heeft de VVD-fractie zich in positieve zin uitgesproken voor voortzetting van de hulp aan de Molukken.

In de juridische kwaliteitsslag met betrekking tot het op orde brengen en beter definiëren van delen van het bestaand beleid past met name het nieuwe krediet Buitenland, waarvoor met ingang van 2003 een bedrag van € 72.000,-- beschikbaar is. De fractie van de VVD is van mening dat met deze vertrekpunten een goede basis kan worden gelegd voor het buitenlandbeleid in de komende jaren van de provincie Drenthe.

De heer DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. In de commissievergadering heeft een uitgebreide discussie plaatsgevonden over deze nota. De nota is een blik in het verleden en de vraag ligt voor wat in de toekomst de taak van de provincie is.

Het CDA ziet ontwikkelingssamenwerking niet als een kerntaak van de provincie en ondanks dat het project op de Molukken goed loopt - wij zijn daar heel tevreden over en wij staan ook volledig achter dat project - moeten wij constateren dat de overige projecten buiten de EU niet goed gegaan zijn. Binnen de EU zijn de resultaten veel beter. De les uit het verleden moet dan ook zijn - zo is het ook in de nota verwoord - dat wij binnen de EU moeten blijven. De projecten binnen de EU kunnen wij aan, aan de verwachtingen die wij met die projecten wekken, kunnen wij voldoen. En ook binnen de EU kan de provincie nog genoeg betekenen voor andere landen.

Wij gaan dan ook akkoord met het statenstuk, maar dringen er wel op aan dat projecten die in gang gezet worden, voldoende aandacht krijgen en tot een goed einde gebracht worden. De provincie moet geen ambitie aangaan die zij niet waar kan maken. Daarom pleiten wij er ook voor een beperkt aantal projecten te doen.

Wij zullen daarom de motie, waarin om een inventarisatie wordt gevraagd, niet steunen, omdat hiermee weer verwachtingen worden gewekt.

De heer HORNSTRA: Voorzitter. Ik heb niet in het betoog van de heer De Vries willen interrumpen, omdat ik dacht dat hij zijn maidenspeech hield.

De heer De Vries zegt dat binnen Europa de resultaten beter zijn en die opmerking begrijp ik niet zo goed. Heeft de heer De Vries in de nota gelezen dat de provincie projecten ter hand heeft genomen die als geslaagd kunnen worden beschouwd? Ik heb dat niet gelezen. Ik denk dat de provincie in de nota juist heeft aangegeven dat dit niet het geval is.

De heer DE VRIES: Ergens in de nota - ik kan zo gauw de pagina niet aangeven - staat dat binnen de EU wel goede resultaten zijn geboekt en dat onder andere projecten in Nieuwe Hanze Interregio(NHI)-verband wel redelijk lopen.

De heer HORNSTRA: Er loopt een aantal projecten in NHI-verband, maar de projecten die in de nota worden genoemd, blijken stuk voor stuk niet goed afgelopen te zijn.

Dát is een pleidooi voor ons voorstel om de provincie zich hier niet langer mee bezig te laten houden, maar dit over te laten aan gemeenten die daar veel meer ervaring mee hebben, waar meer commitment is en die de bevolking er beter bij kunnen betrekken. Dat is toch ook een van de doelstellingen die wij nastreven.

De heer GAASBEEK: Voorzitter. Ik heb de motie zo gelezen dat een inventarisatie plaatsvindt van de mogelijkheden om het buitenlandbeleid vorm te geven. Die inventarisatie moet samen met de gemeenten worden gemaakt. Wat is daar tegen?

De heer DE VRIES: Ik neem aan dat die inventarisatie een diepere achtergrond heeft. Alleen een inventarisatie, zonder dat het de bedoeling is op grond van die inventarisatie tot uitbreiding van het beleid te komen, is niet nodig. Als wij nu een inventarisatie plegen, wekken wij grote verwachtingen bij gemeenten, die gaan denken dat de provincie de projecten gaat steunen. Daarom moeten wij die inventarisatie niet doen.

De heer GAASBEEK: Als er niet geïnventariseerd wordt, blijft het bij hoe het tot nu toe was, namelijk een hapsnapbeleid van losse projecten.

De heer DE VRIES: Als een gemeente ervoor kiest een project op te stellen dan mag zij dit zelf doen.

De heer HORNSTRA: Als diezelfde gemeente de provincie dan om ondersteuning vraagt om tot een betere afstemming met andere gemeenten te komen dan is die vraag toch legitiem? Bovendien snap ik niet zo goed welk doel de heer De Vries veronderstelt dat wij hebben en dat wij nu niet uitspreken. De heer De Vries komt met een bepaalde insinuatie en ik wil wel graag weten wat hij daarmee bedoelt.

De heer DE VRIES: Als je aan een inventarisatie begint, wek je verwachtingen, ook bij gemeenten. Er wordt toch niet zomaar aan een inventarisatie begonnen?

De heer HORNSTRA: De provincie is toch een middenbestuur dat de taak heeft eventueel samen met gemeenten een goed beleid voor de bevolking tot stand te brengen?

Dat is ons achterliggende doel en dat mag de heer De Vries niet bevallen, maar dat willen wij.

De heer DE VRIES: In de commissie heeft de gedeputeerde gezegd dat nog niet zoveel bekend is van de belangstelling van de gemeenten om het op deze wijze te doen.

De heer HORNSTRA: En daarom moet het nu juist onderzocht worden.

De VOORZITTER: Het is inderdaad goed gebruik om een lid van de staten tijdens zijn of haar maidenspeech niet te interrumpen, maar de heer De Vries heeft zijn maidenspeech ruim vier jaar geleden al gehouden, namelijk tijdens de vorige statenperiode. Maar ik wil hem alsnog gelukwensen met zijn maidenspeech in deze periode.

De heer HORNSTRA: Sorry, maar dat kon ik niet weten.

De heer HARLEMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik heb mijn maidenspeech ook al gehouden, dus iedereen mag interrumpen.

In de vorige statenvergadering heb ik een verhaal gehouden naar aanleiding van een verzoek van het college om extra personeel en over hoe in de huidige constellatie en zeker in een dualistisch systeem een voorstel aan de staten er uit zou moeten zien. In het dualistisch systeem bestuurt het college en sturen en controleren de staten. Mede gelet op onze begroting horen in een voorstel aan de staten de doelstelling, de maatschappelijke actoren en de meetpunten te staan. Dat is de dam die de staten moeten nemen.

Dus wat willen de staten in het vervolg in voorstellen opgenomen zien? Doelstellingen, actoren en meetpunten. Ik heb dit ook in de commissievergadering gezegd en het zal wel aan mijn gehoor liggen dat ik de respons van de staten niet heb gehoord.

Voorzitter. Ik moet constateren dat ook in dit voorstel de dam ontbreekt. Als gevolg van het ontbreken van een heel duidelijke doelstelling, of omdat het college zich niet aan de geformuleerde doelstelling houdt, is het voorliggende voorstel zeer teleurstellend.

(Voorzitter: mevrouw De Widt.)

De doelstelling van 1989 was de bewustmaking van de Drentse bevolking. Wij zijn naar Roemenië gegaan, naar Zuid-Afrika en naar Polen en gelet op de oorspronkelijke doelstelling, moest dit wel tot een teleurstelling leiden.

Met het voorliggende voorstel dreigen wij in dezelfde valkuil terecht te komen en dat alleen omdat wij geen heldere doelstelling hebben. Het college schrijft dat er in Oost-Europa iets gedaan moet worden en misschien ook nog wel wat in de rest van de wereld, maar wat is ons doel daarmee? Vandaar dat wij samen met de PvdA een motie hebben opgesteld waarmee wij beogen om, als vervolg op wat nu geanalyseerd is wat fout en goed is gegaan, een heldere, concrete en uitvoerbare doelstelling geformuleerd te krijgen. Dat wordt het meetpunt voor de staten bij de controle. Zo'n meetpunt ontbreekt in het huidige voorstel.

De gedeputeerde heeft in de commissievergadering geroepen dat Drenthe er niet aan kan beginnen de problemen van de hele wereld op te lossen. Natuurlijk niet. GroenLinks is natuurlijk al jaren veel realistischer dan de VVD en ik zou er dan ook niet over peinzen een dergelijke doelstelling te formuleren. Hetzelfde geldt voor het sturen van handelsmissies, waar het CDA in de commissie mee kwam. Als ik zo'n voorstel hoor, vraag ik mij af wat we ermee moeten. En vandaar dat wij samen met de PvdA en enkele andere fracties hierover een motie hebben ingediend.

Ik wil nog even ingaan op het budget. Het gaat niet om een nieuw budget, zoals door de VVD is gezegd, het gaat om een samenvoeging van twee bestaande budgetten, namelijk een van € 23.000,-- en een van € 49.000,--. Dat gezamenlijke budget was in 2002 € 9.000,-- hoger en dus is er nu sprake van een bezuiniging. Bij de behandeling van de Najaarsnota 2002 hebben wij op verzoek van het college voor de projecten Internationale ontwikkelingssamenwerking een budget vastgesteld van € 58.000,-- en ik zie dan ook geen reden waarom dit budget nu met € 9.000,-- moet worden verlaagd. Mijn fractie vraagt het college daarom de toezegging te doen dat, mocht uit de formulering van de doelstelling en uit de rest van de procedure als gevolg van de motie die door de fracties van PvdA, GroenLinks, D66, ChristenUnie en OSD is ingediend, blijken dat er behoefte is aan een budget van de omvang van 2002, dat daarvoor ruimte wordt gereserveerd, opdat,

wanneer er behoefte is aan die € 9.000,--, dat geld er ook is. Die toezegging willen wij van het college hebben. Op dit moment hebben wij voor dit bedrag nog geen concrete besteding en misschien hebben wij ook wel genoeg aan minder geld, maar wanneer er behoefte is aan een budget van € 58.000,-- dan moet die ruimte in de meerjarenraming gehandhaafd blijven, in ieder geval tot het proces van de motie is afgehandeld.

De heer ENGELS: Mevrouw de voorzitter. Mijn fractie heeft in de commissie vastgesteld dat het toekomstige buitenlandbeleid nogal beperkt wordt benaderd. Er is vooral een economische invalshoek gekozen, toegespitst op het EU-beleid en daarnaast is er nog een beetje geld voor iets van voorlichting en bewustwording, toegespitst op de ontwikkelingssamenwerking.

Mijn fractie onderschrijft overigens wel wat in de nota staat over een zakelijke aanpak van het buitenlandbeleid, wat inhoudt dat ingezet moet worden op structurele en projectmatige projecten en activiteiten die ook aansluiten bij de schaal en de aard van de provincie, maar toch - ik heb het in de commissie ook toegelicht - hadden wij graag wat meer ambitie en ook meer zelfbewustzijn gezien en dat is ook precies het perspectief van waaruit wij de door de PvdA ingediende motie steunen.

De heer NIJENBRINKS: Voorzitter. Wat is er mis met een beleid, waarvan de verwachting is dat het overzichtelijk is en dat het om concrete projecten in EU-verband gaat, om dat te kwalificeren als een beleid met geen ambitie? Alsof er alleen maar sprake is van ambitie wanneer wordt gedagdroomd over allerlei projecten waarvan wij in het verleden al hebben gezien dat wij die met een beperkt budget, maar toch een budget dat ons toereikend lijkt, niet overeind kunnen houden. Ik vind het een beetje gemakkelijk om dan het ene ambitie te noemen en het andere niet. Om het werken binnen SNN-kaders af te doen als geen ambitie, gaat mij te ver. Natuurlijk is het een andere ambitie, maar het is wel ambitie.

De heer ENGELS: Ik vind deze reactie wat zuur. Ik heb niet gezegd dat er geen ambitie in de nota zit. De opmerking van de heer Nijenbrinks sluit dan ook totaal niet aan bij wat ik hierover heb gezegd. Ik heb gezegd dat wij de nota onderschrijven als het erom gaat tot een zakelijke aanpak te komen en ik heb ook niet gezegd dat wij

tegen buitenlandbeleid zijn dat een duidelijke relatie met EU-beleid heeft. Ik heb gezegd - en ik verwijs hiervoor nogmaals naar de discussie in de commissie - dat wij toch ook wel een wat breder perspectief zien als het gaat om het buitenlandbeleid. Het is mij in de commissie duidelijk geworden dat de fracties hierover van mening verschillen en vandaag moet dan maar het eindoordeel van de staten hierover blijken. Het gaat puur om de vraag hoe groot de ambitie is. Ik heb gezegd dat wij graag nog meer ambitie hadden gezien dan nu in de nota zit. De term "geen ambitie" heeft de heer Nijenbrinks mij niet horen gebruiken.

De heer NIJENBRINKS: De heer Engels onderschrijft ook de noodzaak om daar eventueel meer geld bij te leggen dan het bedrag dat in de nota is genoemd?

De heer ENGELS: Dat is afhankelijk van de resultaten die worden geboekt bij uitvoering van de motie, als die tenminste wordt aangenomen; dat kan ik op voorhand natuurlijk niet overzien.

De heer WENDT: Mevrouw de voorzitter. De Nota buitenland leert ons dat we in het verleden geen succes hebben behaald met alle contacten die in het buitenland werden gezocht. Het was te veel een ad-hocbeleid. Het is dan ook de vraag of wij niet veel meer moeten aansluiten bij initiatieven die er al liggen of bij plannen en contacten die reeds bestaan vanuit Drenthe of het Noorden, waarbij onder andere te denken valt aan een beleidsmatige aanpak richting Oost-Europa van de NHI.

Ook de hulp aan de Molukken is zo gestructureerd. Op de pagina's 5 en 6 van het statenstuk staat dat als het om de Molukken gaat, Drenthe vaart op het kompas van de vraag van Molukse initiatiefgroepen. Drenthe was niet de enige financier op de Molukken. Er is samengewerkt met gemeenten, met EDON, met de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) en met Novib. Dat lijkt een goede weg, althans, de projecten op de Molukken waren goed.

Hetzelfde geldt voor de hulp aan Wit-Rusland in 1993 samen met de Bloedbank, het Wilhelminaziekenhuis en een Ruslandcomité.

In die zin heeft de motie dan ook onze steun. Wij moeten ervoor oppassen weer allerlei eigen initiatieven op stapel te zetten, initiatieven die niet verder komen dan gesprekken van bestuurders

onder elkaar met de daarbijbehorende reizen en maaltijden. Zo kan na een inventarisatie en na een goed overleg met andere betrokkenen - dat kunnen gemeenten zijn binnen Drenthe en dat kunnen provincies in het Noorden zijn - de provincie via het buitenlandbeleid de Drentse inwoners een helder zicht bieden. Wij zijn dan samen aan de slag in en voor het buitenland.

De heer GAASBEEK: Mevrouw de voorzitter. De nota is een goede opsomming van wat in het verleden is gebeurd, maar het statenstuk suggereert meer dan de praktijk biedt. In het voorgestelde beleid is nog geen duidelijke lijn te ontwaren, feitelijk is er slechts sprake van hapsnapbeleid en dat is iets waarop wij niet trots kunnen zijn. Zo doorgaan lijkt mij geen juiste weg. Deze nota inpassen in SNN-verband lijkt mij appels met peren vergelijken. Het is veel beter de suggestie van de heer Hornstra te volgen om ook op dit terrein voor een actieve en stimulerende rol richting de eigen gemeenten te kiezen. Dit kan een punt van nader overleg zijn. Hiervoor activiteiten ontwikkelen juich ik toe. Daarbij zou ik graag de mogelijkheid van leerlingenuitwisselingen met buitenlandse scholen betrekken. Het onderlinge begrip van de leerlingen uit de verschillende landen kan hierdoor worden verbeterd. De heer Swierstra heeft kennelijk weinig met dit schoolgebeuren op. In de commissie heb ik er namelijk ook over gesproken en daarop heeft hij toen niet gereageerd. Daarom breng ik dit punt nu opnieuw naar voren. Hetzelfde geldt voor mijn opmerking over de mogelijke stimulans voor NHI-projecten. Daar is namelijk al mee begonnen. Alleen de Christen-Unie vestigde hier in het kader van het Drentse voorzitterschap de aandacht op. Ook in dit opzicht wil ik voor enige continuering van het beleid pleiten. Het ontplooiën van activiteiten voor handelsdelegaties acht ik niet een primaire taak voor de provinciale overheid; in het kader van de werkgelegenheid is het een afgeleide taak. Ik vind het voorliggende statenstuk geen duidelijk beleidsstuk en ik stel het college opnieuw voor het stuk terug te nemen, rekening te houden met de gemaakte opmerkingen en in de nieuwe statenperiode een beter beleidsstuk aan te bieden. Voor wat betreft het laatste ben ik het eens met wat de VVD hierover in de commissievergadering zei. De motie-Hornstra biedt voor dit alles een goed handvat.

De heer NIJENBRINKS: Ik snap het niet helemaal. Eigenlijk zegt de heer Gaasbeek dat voor hem het stuk van tafel is en toch heeft hij zijn handtekening gezet onder de motie, die op dit stuk is ingediend. Het is een van beide.

De heer GAASBEEK: In de motie staat dat de gemeenten zal worden gevraagd met wat voor projecten zij komen. Er moet dus een nieuw stuk komen en voor dat nieuwe stuk kan deze motie een handvat zijn. Zo is het bedoeld. Er komt dan een volgorde van projecten en wat mij betreft komen de Molukken gewoon bovenaan te staan, vervolgens komen dan de NHI-projecten, leerlingenactiviteiten enzovoorts, enzovoorts. Het gaat er maar om hoe ver de portemonnee reikt. Of daarvoor dan extra krediet nodig is, moet dan ook aan de orde komen, want wij moeten dan keuzes maken. Vandaar dat mijn voorstel is dit stuk over deze statenperiode heen te tillen. Ik meen dat de heer Nijenbrinks in de commissie hetzelfde voorstel deed.

De VOORZITTER: Ik wil de heer Hornstra enige verduidelijking vragen over het dictum van de motie. Als besloten wordt waarom in de motie wordt gevraagd, wie moet het gevraagde dan doen, GS of PS?

De heer HORNSTRA: Ik denk dat het in eerste instantie GS zou kunnen zijn, maar er is over gesproken dat deze taak ook kan worden gedelegeerd aan een instantie die zich al met dergelijke zaken bezighoudt.

De VOORZITTER: In de motie staat niet wie het dan moet doen. Als de staten van mening zijn dat GS het moeten doen, kunnen zij in het dualistische stelsel hierover ook niet besluiten, maar kunnen zij GS slechts verzoeken het te doen. Als het de bedoeling is PS het te laten doen, dan kunnen PS daartoe ook gewoon besluiten.

De heer HORNSTRA: Er zou dan inderdaad moeten komen te staan: "dragen het college op".

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor nader beraad door het college.

(Schorsing van 12.14 tot 12.36 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. De afgelopen periode hebben wij diverse malen gesproken over het buitenlandbeleid van deze provincie. In het Bestuursprogramma is daarover een passage opgenomen en wij hebben afgesproken te komen tot een herijking van ons beleid op dat terrein, een beleid dat uiteenvalt in drie categorieën: buitenlandbeleid algemeen, buitenlandbeleid Europa en ontwikkelingssamenwerking. Na ampele overweging en wat discussies met de staten heeft het nog vrij lang geduurd voordat de nota ter tafel lag, omdat er ook verschillende opvattingen waren over wat nu precies in de nota zou moeten staan: hoever zou moeten worden gegaan en wat waren de verwachtingen. De discussie daarover komt nu in de staten terug. Het college meent met de nota die thans voorligt een helder verhaal op tafel te hebben gelegd, een verhaal dat past in wat voor een provincie als Drenthe als adequaat kan worden beschouwd. In de nota wordt op velerlei terreinen verwezen naar ons Europese beleid. Het is dus waar dat een heleboel zaken die betrekking hebben op dat Europese beleid, goed gaan, maar het is ook waar dat dat allemaal niet in de nota staat. Zo kun je twee waarheden hebben, waarheden die ook nog haaks op elkaar lijken te staan, terwijl dat niet zo is. Op het gebied van Europa hebben we een aparte nota Europastrategie en hebben we een uitvoerig beleid ten aanzien van onze participatie in vele internationale organisaties, zowel algemene organisaties als organisaties die in het kader van de begeleiding en verwerving van structuurfondsen een rol spelen en in dat kader vinden zeer vele en ook succesvolle contacten plaats, die leiden tot concrete projecten en tot samenwerking met plaatsen of regio's. Helemaal aan de andere kant hebben we het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, waarvan wij hebben gezegd dat het ons goed lijkt op dat gebied onze beperkingen te kennen. In het verleden waren er, met alle argumentaties die toen golden, allerlei projecten die deels goed en deels minder goed zijn afgelopen en wij hebben vastgesteld dat wij ons moeten specialiseren. Wat ligt er dan meer in de rede dan dat wij ons ontwikkelingssamenwerkingsbeleid enten op de directe relatie met onze eigen bevolking, ofwel de Molukken. Daar voeren wij eigen beleid en wij voeren daar samen met partners als de WMD beleid.

Daarnaast hebben wij natuurlijk ook nog een algemene verantwoordelijkheid ten aanzien van de ontwikkelingssamenwerking, maar dan afgerond en passend binnen het rijksbeleid en wij hebben ervoor gekozen onze rol op dat terrein te vervullen via het COS. Dat betekent dat wij daarnaast niet ook nog eigen, zelfstandige verantwoordelijkheden naar ons toe moeten trekken, tenzij er bijzondere dingen op ons pad komen, want dan is er altijd ruimte om daarover met de staten te communiceren. Daarom ook is de nota hier en daar wat ruim gesteld. Sommige nota's, sommig beleid, kan volledig en keihard dichtgetimmerd worden en als dat kan, ben ik er een groot voorstander van dat te doen. Maar daar waar het gaat om zoiets breeds als internationalisering, internationale contacten en mogelijkerwijs steunverlening, moeten wij de staten en onszelf enige ruimte verschaffen.

De nota Europastrategie wordt binnenkort geactualiseerd en de lijnen die daaruit voortkomen richting internationale organisaties zullen worden doorgetrokken. Wij hebben wel heel helder aangegeven dat wij ons voor het overige vooral willen concentreren op Europa en de toetredingslanden. Daaraan hebben wij onze handen meer dan vol.

De heer HARLEMAN: Kan de gedeputeerde formuleren wat daarbij dan de doelstelling is?

De heer SWIERSTRA: De doelstelling kan uit de nota gehaald worden. De doelstelling is een onderdeel van de Europese eenwording en daarmee onze ideologische, democratische plicht vervullen en daarnaast een basis scheppen voor het beleid dat wij op velerlei terreinen voeren en waarvan internationale aspecten zijn verbonden. Of het dan gaat om puur economische relaties in het kader van de Hanzepassage met Oost-Europa, de Baltische staten, Polen, Scandinavië enzovoort of om projecten in het kader van duurzaamheid, waarvan wij ook talloze voorbeelden hebben, het is zo breed als het beleid van de staten en het college is. Wij willen juist voorkomen dat sectoraal apart buitenlands beleid wordt gevoerd, want gelet op de omvang van de provincie Drenthe en haar staatsrechtelijke positie moeten wij dat niet willen. Nee, het moet facetbeleid zijn; internationalisering moet een integraal onderdeel zijn van al ons beleid, waarbij het accent ligt op Europa en de toetredende landen.

Wij staan aan de vooravond van het instellen van de zogenaamde Hanzepassage, waar enorm veel zaken uitkomen. Wij zijn druk bezig met North Sea Commission-projecten in het kader van INTERREG, daar zal meer dan genoeg werk en verzoeken om coördinatie, stimulering, begeleiding, contacten en dergelijke uit voortkomen. Het college heeft er dus nadrukkelijk niet voor gekozen om ons als provincie heel breed op te werpen als de hoedster van gemeenten en de hoedster van alle mogelijke lokale initiatieven.

De motie die is ingediend, roept eerlijk gezegd bij ons meer vragen op dan zij duidelijkheid geeft.

De motie wekt de suggestie dat er een heel stuk aan de nota en daarmee aan het kader zoals wij dat hebben geschetst, ontbreekt. Het college is dat niet met de indieners van de motie eens. Vervolgens wordt in de nota zeer ruim om allerlei inventarisaties gevraagd, waarbij vervolgens dan weer onhelder is wat met de uitkomsten daarvan moet worden gedaan. Het college heeft niet het voornemen in die richting met initiatieven te komen.

De formulering van de motie is eigenlijk monistisch noch dualistisch. Dat roept een aantal vragen op. Het college heeft er in ieder geval geen behoefte aan, los van alle vragen over wat dit of dat betekent en hoever het allemaal gaat, met een dergelijke motie aan de slag te gaan.

Iets anders is dat er bij de staten een behoefte kan zijn zich verder te verdiepen in - en ik citeer de vraag van de heer Harleman nu letterlijk - "wat willen we nu eigenlijk". Dat is inderdaad de vraag die de staten zich moeten stellen en als de staten van oordeel zijn dat zij daarvoor meetings moeten organiseren en inventarisaties moeten maken dan is het een legitieme en misschien zelfs wel wenselijke taak van de staten om straks bij de toetsing of bij de uitwerking van ons beleid beter uitgerust en kaderstellend daarmee aan de slag te gaan. Het college adviseert de staten dan ook de motie in die zin te zien en haar dus als een opdracht van de staten aan de staten te beschouwen om zaken verder uit te zoeken en daarna eventueel met voorstellen te komen.

De heer HARLEMAN: Voorzitter. Ik verzoek de gedeputeerde ook nog even te reageren op wat ik gezegd heb over de financiën.

De heer SWIERSTRA: Voorzitter. Ik heb niet meegekregen dat er op dat gebied nog heel

specifieke vragen en wensen zijn. Wij hebben gekozen voor het samenvoegen van een aantal kredieten en wij menen dat op dit moment daarmee kan volstaan om hetgeen wij in het kader van het buitenlandbeleid willen doen, ook vorm te geven. Daarnaast zullen er vele projecten zijn, die hun eigen financiering hebben en dat is ook de reden waarom naar onze mening op dit moment met dit krediet kan worden volstaan. Op het moment dat verdere uitvoering van het beleid, of aanvullingen die daarop komen, leidt tot een andere uitzetting van gelden dan is aan het college dan wel aan de staten om met voorstellen te komen. Het college meent op dit moment met het nu gevraagde krediet uit de voeten te kunnen.

De VOORZITTER: Het lijkt mij goed op dit moment het nuttige met het aangename te verenigen en de vergadering te schorsen. Deze schorsing valt dan samen met de middagpauze.

Naar mij blijkt stemmen de staten met dit voorstel in.

Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 12.46 tot 14.20 uur.

De heren Fonk en Van Glansbeek verschijnen ter vergadering.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en ik deel mee dat een tweetal leden die vanochtend nog als verhinderd waren aangemeld, nu toch in ons midden zijn. Het zijn de heren Fonk en Van Glansbeek.

TWEEDE TERMIJN

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Hieruit blijkt maar weer hoe belangrijk het buitenland voor Drenthe is: er zijn zelfs mensen uit bed getrommeld om hier mee te denken en te praten over het buitenland.

Voorzitter. Ik wil hierover eigenlijk nog maar twee dingen zeggen: tel je winst en ken je beperkingen. Als het gaat om het tellen van de winst, heeft de gedeputeerde uitvoerig - waarvoor mijn dank - aangegeven wat in zijn ogen de provincie zou moeten doen. Hij heeft daar een heel aantal voorbeelden bij genoemd, variërend van NHI tot INTERREG en ik moet zeggen dat wij dat volmondig kunnen steunen. Wij hebben ook nooit opmerkingen gemaakt over waar wij het niet mee eens waren. Het was dan ook niet ons uitgangs-

punt dat alles nu ter discussie zou staan. Met een aantal in de nota genoemde zaken konden wij goed uit de voeten en dat kunnen wij nog steeds. Maar dat maakt het ons wel heel erg moeilijk. Vervolgens is aan de orde wat wij dan beogen en dan kan ik alleen maar herhalen dat wat wij beogen puur een aanvulling is op wat het college in de nota voorstelt: dus niet een totaal andere nota, maar een vervolgtraject gericht op het verkrijgen van bundeling en coördinatie van gemeentelijke initiatieven. Dat was en dat is nog steeds onze opzet. Wij hadden GS dus kaderstellend willen opdragen om daarmee, als vervolg op wat GS voorstelt, aan de slag te gaan. Wij denken dat wanneer alle gegevens bij elkaar worden opgeteld, wij een goed verhaal kunnen houden en wij in de richting van de bevolking duidelijk kunnen maken dat de provincie een beleid voert waarbij de bevolking actief kan participeren. Dat ontbreekt in de voorstellen van het college en wat dat betreft houden wij staande dat wij het liefst hebben dat het college die taak, en of dat nu monistisch is of dual, gewoon oppakt en dat aanvullende onderzoek gaat verrichten. Dat is wat ik in tweede instantie hierover wil zeggen.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Nijenbrinks.

De heer NIJENBRINKS: Dank u, voorzitter.

De heer HARLEMAN: Dan is het woord aan de heer De Vries.

De VOORZITTER: Is dit een sollicitatie naar het vice-voorzitterschap in de volgende statenperiode?

De heer HARLEMAN: Ik sprak even als lid van het Presidium.

De VOORZITTER: Dan zie ik het door de vingers. Omdat de heer De Vries ook niet in tweede termijn wenst te spreken, geef ik het woord aan de heer Harleman.

De heer HARLEMAN: Voorzitter. Het zal in ruime kring bekend zijn dat ik slechthorend ben en ik heb de indruk dat dit met deze gedeputeerde ook het geval is. Ik adviseer hem dringend een aantal hoorapparaten aan te schaffen - de ringleiding doet het tegenwoordig aardig goed - opdat hij ook

kan ingaan op wat in eerste termijn is gezegd. In tegenstelling tot de PvdA is mijn fractie van oordeel dat de gedeputeerde en daarmee het college nauwelijks is ingegaan op de essentie op wat in eerste termijn door verschillende fracties is ingebracht. Onze insteek is dat als voor een bepaald doel een budget wordt bestemd, er een heldere doelstelling voorligt, dat bekend is met wie in de maatschappij gewerkt gaat worden en dat meetpunten worden aangegeven. Dat alles ontbreekt in het statenstuk. De reactie van het college was dan wel vrij omvangrijk, maar weinig toegespitst op wat is ingebracht.

De gedeputeerde zegt dat wij de zaak niet moeten dichttimmeren, maar de staten zeggen alleen te willen sturen en controleren. Uit zijn reactie blijkt dat deze gedeputeerde niet geschikt is voor het duale stelsel. GroenLinks heeft daarom alvast een nieuwe doelstelling geformuleerd: Sipke Swierstra kan niet terugkomen in het college.

In antwoord op mijn vraag wat nu precies de doelstelling is, heeft de gedeputeerde wel heel veel verteld over het Europese beleid met al zijn nota's en doelstellingen, maar als wij van mening zijn dat er op grond van die nota's meer geld moet komen dan moet het college gewoon vragen om verhoging van de budgetten die bij die nota's horen. Wat er nu gebeurt is dat het college zegt is dat er een mooi budget is, dat het wat vaag doet over wat daarmee wordt gedaan en het houdt op de mededeling dat er in Europees verband mee gewerkt gaat worden, maar in feite wordt het geld toegevoegd aan de budgetten in de structuurfondsen. En dat is absoluut niet de bedoeling. Laat het college dan gewoon eerlijk zeggen dat het meer geld wil om bijvoorbeeld in Europa de economie te bevorderen. Wij vinden het essentieel dat de staten de doelstellingen op grond waarvan dit geld wordt besteed, nader formuleren en dat er in de nieuwe periode een heldere doelstelling staat, waarop het college kan worden afgerekend. Wij kunnen nu vaststellen dat een belangrijk deel van het geld dat wij de afgelopen jaren aan dit beleid hebben besteed, gewoon weggegooid geld was. De doelstelling was niet helder. Wij hebben namelijk nooit met elkaar afgesproken hoe er gemeten zou worden. Wij hebben eigenlijk ook nog nooit met elkaar besproken wat het effect van de hulp aan de Molukken is, ook al heeft iedereen het gevoel dat die hulp heel nuttig was en dat was zij ongetwijfeld ook.

Het college is niet ingegaan op mijn vraag over het budget. Het is natuurlijk een beetje eigenaardig dat het college twee jaar geleden de staten verzocht een budget van een bepaalde omvang vast te stellen in afwachting van de Nota buitenland. De staten hebben dat toen gedaan en nu die nota er is, wordt zonder enige argumentatie het budget weer verlaagd met € 9.000,--. Ik ben een heel optimistisch persoon en ik heb in de woorden van de gedeputeerde toch de toezegging ontwaard, dat mocht voor uitvoering van de Nota buitenland meer geld nodig zijn, dat geld er ook komt.

De heer GAASBEEK: Mijnheer de voorzitter. Na wat de heren Hornstra en Harleman hierover hebben gezegd, ben ik er nog sterker van overtuigd dat deze motie puur in het belang van Drenthe is. Ik blijf dan ook voor die motie.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik ben het helemaal met de heer Hornstra eens dat met name als het om dit soort van beleid gaat, wij onze beperkingen moeten kennen en onze winst moeten tellen. Dat heeft het college dan ook in de nota menen te moeten neerleggen en daarom heeft het in de nota heel helder aangegeven waar wat hem betreft de beperkingen liggen. Wanneer de staten daar anders over denken en zeggen een meer op gemeenten gericht beleid en een beleid waarin lokale initiatieven worden ondersteund te willen, of - en dat geluid klonk ook hier en daar door - meer aan ontwikkelingssamenwerking te willen doen dan moeten zij dat vooral helder uitspreken, want dan kan daar een politiek debat over gevoerd worden. Maar dit was en is niet de inzet van het college. Het college kiest nadrukkelijk voor de lijn zoals die op dit punt is neergelegd. Aan een aanvulling daarop heeft het college geen behoefte, want in lijn met alle andere onderdelen van ons beleid, ook het Europese, zijn er veel zaken die voldoende kaderstellend zijn en die waarschijnlijk ook wel veel zaken opleveren die misschien een relatie hebben met de gemeenten. Maar nu lukraak gaan kijken wat er allemaal is, een beetje collecteren, willen wij niet. In een tijd waarin wij vooral vraaggericht willen werken en daar een hele reorganisatie op loslaten, vinden wij het wel heel bijzonder om naar een aanbodgericht systeem te gaan, wat toch wel

de kern is van het houden van een inventarisatie, terwijl de staten zelf niet aangeven wat zij nu eigenlijk precies willen.

De heer HORNSTRA: Ik heb geprobeerd de discussie over argumenten te laten gaan en de gedeputeerde uit nu veronderstellingen als hij zegt dat wij meer aan ontwikkelingssamenwerking willen doen en dat wij lukraak willen kijken wat er is. Ik vond het positieve aan de discussie van vanmorgen dat die over argumenten ging en het lijkt mij goed dat wij ons ook nu daartoe beperken.

De heer SWIERSTRA: Dat klopt, maar ik kan niet anders dan hier en daar "hineininterpretieren", omdat bijvoorbeeld in de motie niet helder is aangegeven waar het dan op gericht zou moeten zijn. In zo'n geval kan ik niet anders doen dan mij baseren op wat ik zo hier en daar heb gehoord en vraag ik mij af of dit of dat erachter zit. Daarom zegt het college dat, als de staten daar behoefte aan hebben, zij op dat punt tot een nadere aanscherping moeten komen en op basis daarvan duidelijk moeten maken of zij iets anders willen dan het huidige beleid of dat zij iets anders willen dan het college nu voorstelt. Dat is dan de vervolgdiscussie en op die discussie heb ik helemaal niets tegen, ik doe daar zelfs graag aan mee.

De heer HORNSTRA: Ik weet niet hoe ik dit moet vertalen. Wij vragen om een aanscherping richting gemeenten en de gedeputeerde zegt nu dat hij daar van harte aan meedoet? In dat geval zijn wij het eens. Meer willen wij ook niet. Er zijn wat gemeentelijke initiatieven - in de commissie is daar uitvoerig over gesproken - waarbij de coördinerende functie van de provincie een rol kan spelen. Wij weten echter niet precies wat er gebeurt en wij weten niet precies...

De heer SWIERSTRA: Als ik spreek over gemeenten dan bedoel ik het betrekken van de gemeenten, als daar aanleiding toe is, bij de projecten waarmee wij bezig zijn. Dat betekent niet dat ik bij gemeenten en maatschappelijke organisaties ga collecteren of zij misschien ook nog iets hebben en of zij misschien ook behoefte hebben aan coördinatie van de zijde van de provincie. Maar dat is een heel ander verhaal dan ik opmaak uit de inzet van de heer Hornstra.

De heer HORNSTRA: Mijn inzet was niet collecteren, maar de provincie de rol te laten vervullen die zij ook op een heel aantal andere terreinen op zich neemt, namelijk de coördinatiefunctie voor een heel aantal initiatieven. Wij vragen niet meer en niet minder.

De heer SWIERSTRA: Maar het college ziet geen andere coördinerende rol voor deze provincie dan in de Nota buitenland en in de Europastrategie staat. Dáárop richten onze activiteiten zich en als het daarvoor nodig of profijtelijk - tel je winst - is gemeenten daarbij te betrekken dan gaan wij op dat moment natuurlijk met de gemeenten praten en dan bekijken wij of er specifieke coördinatie nodig is. In velerlei projecten waarbij wij betrokken zijn, bijvoorbeeld Europese programma's - en of dat nou programma's zijn van het Europa van nu of van toetredende landen - spelen gemeenten een rol. Zo zitten de gemeenten ook in de Stuurgroep INTERREG. Voor het algemene internationale beleid willen wij ons tot een aantal zaken beperken en moeten wij niet de suggestie wekken daarnaast nog alle mogelijke verantwoordelijkheden op ons te nemen. Grote, sterke, krachtige gemeenten moeten dat zelf kunnen. Bovendien hebben de gemeenten in Vereniging van Nederlandse Gemeenten(VNG)-verband ook zelf coördinatie-instrumenten voor hun internationale beleid. Dat is gewoon staand beleid. Wij hebben de afgelopen jaren ook al verschillende keren contacten met de gemeenten gehad en wij hebben gemerkt dat de collectivering van dit soort zaken eerder af- dan toeneemt. Dat is gewoon de praktijk. Dat een individuele gemeente er behoefte aan heeft contact te zoeken in land X of land Y is een zaak van die gemeente. Dat heeft met heel andere zaken te maken dan met zaken waarvoor de provincie op een wat hoger abstractieniveau verantwoordelijk is. Die dingen moeten naar de mening van het college niet vermengd worden, vooral niet omdat in politieke en bestuurlijke zin onze reikwijdte maar beperkt is. En laten wij ons alsjeblieft op onze eigen verantwoordelijkheden concentreren, daar komt meer dan genoeg uit. Ik wil ook de suggestie tegenspreken als zou wat de afgelopen jaren is gebeurd weggegooid geld zijn. Dan had ik de afgelopen jaren wel eerder van de staten willen horen waarom zij met ons dat geld weg wilden gooien. Wij hebben een aantal langlopende contacten gehad en daarover is zo nu en dan, de ene keer meer uitvoeriger dan de

andere keer, gerapporteerd en daarbij is iedere keer aangegeven dat wij ons moeten realiseren dat, wanneer wij in een ver buitenland proberen projecten op te bouwen, wij ons niet op voorhand konden binden aan keiharde, afrekenbare doelstellingen. Daar leent dat soort activiteiten zich niet voor; dichterbij huis wel, maar daar niet. Dat enige vaagheid dan ons deel is en dat het dan iets anders uitpakt dan wij hoopten, is inherent aan die projecten die wij toch met elkaar in de markt hebben gezet.

Wat die ringleiding betreft, die werkt misschien toch niet zo heel goed, want ik heb de indruk dat de heer Harleman met heel andere oren naar mij heeft geluisterd dan mijn mond de woorden bedoelde uit te spreken. De heer Harleman spreekt over het verlagen van de budgetten en over het toevoegen van de gelden aan het hele bouwwerk rond de structuurfondsen. Daar heb ik niet over gesproken en ik heb dit ook zeker niet bedoeld. Wij zijn van oordeel dat in alle portefeuilles met daarnaast het specifieke Europeabeleid heel veel middelen zitten in het kader van ons buitenlandbeleid. Daarnaast willen wij een aantal zaken op een andere manier oppakken - de subsidiëring van het COS laten wij hierbij volledig overeind - en daartoe hebben wij een aantal kredieten bij elkaar gegooid en hebben wij wat met mensen geschoven. Op die manier zijn wij op een bepaald bedrag uitgekomen en dat bedrag lijkt ons op dit moment voldoende. Dat bedrag is een paar duizend euro minder dan de uitkomst van de optellingen in het verleden.

Wanneer een krediet ontoereikend is en de activiteiten waar de staten om vragen of waarmee het college in de uitvoering bezig is, leiden tot een wat ander plaatje dan is neergelegd dan is het logisch dat het college bij de staten terug komt, of de overschrijding in de rekening laat terugkomen als dat ordentelijk is. Maar op dit moment is er geen aanleiding om te zeggen dat er zo nodig veel geld bij moet, want daar zijn geen specifieke argumenten voor.

De heer HARLEMAN: Voorzitter. Ik wil de gedeputeerde erop wijzen dat het geen budgetten uit het verleden zijn, maar uit 2002. Ten opzichte van die budgetten voert het college in 2003 een bezuiniging van €9.000,- door. Zo ver naar het verleden ga ik dus niet.

De heer SWIERSTRA: De heer Harleman weet ook dat de budgetten uit 2002 op een bepaalde manier wel of niet zijn ingezet en dat die dus niet maatgevend zijn voor wat nu feitelijk moet gebeuren. Maar als de staten van mening zijn dat er € 9.000,-- bij moet dan moeten zij dat uitspreken. Het is op zich helemaal niet onze bedoeling geweest om als zodanig op het buitenlandbeleid te bezuinigen. Absoluut niet. De staten moeten daarom niet denken dat het onze bedoeling was over dat geld een harde discussie te voeren, het gaat ons om de inhoud van het beleid.

De heer HARLEMAN: Nu doet de gedeputeerde net alsof het bij het college helemaal niet bekend is dat er € 9.000,-- bezuinigd is.

De heer SWIERSTRA: De heer Harleman weet heel goed dat wij dat wel weten. In de commissievergadering is het zijdelings ook al even ter sprake geweest. De heer Harleman had zich tevoren keurig netjes verstaan hoe het allemaal in elkaar zit en daar is hij in de commissievergadering niet uitvoerig op teruggekomen. De conclusie kan inderdaad zijn dat er via een bepaalde lijn gereedeneerd gezegd kan worden dat er bezuinigd is, maar dat was absoluut niet de bedoeling van het college. Het college heeft een krediet uitgetrokken en als dat te laag blijkt te zijn, komt het bij de staten terug. Zo simpel is het.

De VOORZITTER: Ik stel voor de beraadslagingen over dit onderwerp te sluiten.

De heer HORNSTRA: Voorzitter. Ik vraag om een korte schorsing.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 14.39 tot 14.46 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik wil een paar wijzigingen in de motie aanbrengen. In de overweging moet tussen de woorden "relevante" en "initiatieven" het woord "gemeentelijke" worden toegevoegd en wat nu "Besluit" heet komt te luiden: "Besluit het college op te dragen om". De ondertekenaars van de motie beschouwen haar als een aanvulling op de nota, maar wel als een aanvulling die daaraan onlosmakelijk verbonden

is. Het afwijzen van de motie betekent daarmee voor ons het afwijzen van de Nota buitenland.

De VOORZITTER: Formeel gesproken zou ik de nu aangebrachte wijzigingen op schrift moeten hebben, opdat ik zou kunnen concluderen dat deze motie onderwerp van beraadslaging is en dat de andere van de agenda wordt afgevoerd. Maar ter wille van de tijd stel ik voor de behandeling van dit statenstuk nu te vervolgen. Ik denk dat iedereen de voorgestelde wijzigingen wel heeft meegekregen.

De heer VAN DER SCHOOT: De heer Hornstra legt een connectie tussen de motie en het statenstuk. Het statenstuk heeft voor mij waarde, omdat daarmee de hulp aan de Molukken blijvend geëffectueerd is. Ik vind het onjuist dat het niet aangaan van de motie zou moeten inhouden dat ik tegen het statenstuk moet stemmen. Ik zal dat niet doen.

De VOORZITTER: Het past mij als voorzitter niet op die inhoudelijke opmerking in te gaan. Ik zal wel motie en nota afzonderlijk in stemming brengen.

De heer VAN DER SCHOOT: Dank u wel.

De gewijzigde motie A wordt met handopsteken (26 tegen 23 stemmen) verworpen.

Vervolgens besluiten de staten met handopsteken (26 tegen 23 stemmen) overeenkomstig het voorstel van het college.

(De heren Fonk en Harleman verlaten de vergadering.)

3. Het voorstel van gedeputeerde staten van 11 november 2002, kenmerk 45/6.15/2002010305, en de nadere brief van gedeputeerde staten van 11 december 2002, kenmerk 50/6.6/2002011442, Bijdrage Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT) in relatie tot de ontwikkelingen NNBT-nieuwe-stijl

(statenstuk 9)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit van 25 november 2002.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Als het om het NNBT gaat, zijn voor ons vier punten van belang. Het eerste punt is de informatieverstrekking door GS aan PS. Deze moet goed zijn, willen de staten hun controlerende taak kunnen uitvoeren. De heer Dijks heeft heel lang gezegd dat hij op de juiste wijze informatie heeft verstrekt, maar in de afgelopen commissievergadering heeft hij daaraan iets toegevoegd. Toen het ging over de dubbele rol van de voorzitter van het NNBT zei hij letterlijk: "Het enige dat wellicht achteraf kan worden betreurd, is dat het NNBT geen persbericht heeft uitgegeven over het tijdelijk overnemen van de taken van de vertrekkende interim-manager door gedelegeerd bestuurder Van Heukelum." (Pagina 22 van het verslag.) GroenLinks vindt dat kenmerkend. De heer Dijks is van mening dat het NNBT iets had moeten doen, het bestuur vindt dat het management enzovoorts, enzovoorts, maar wij zijn van mening dat de heer Dijks iets had moeten doen. Er gebeurde echter niets. Dat een bestuurder managementtaken gaat doen, komt vaker voor en op zich en als hij het goed doet is dat eerder een compliment waard dan kritiek, dus waarom zou het NNBT daarover een persbericht uitgeven? Het wordt pas bedenkelijk - en daarom hebben wij er in de commissie ook over gesproken - als de functie van het statenlidmaatschap erbij wordt betrokken, omdat het dan gaat lijken op belangenverstrengeling. Op dat moment hadden GS tegen de staten moeten zeggen bij de uitvoering van de opdracht van de staten een probleem te hebben, dat de voorzitter wel wil, maar dat dit wrikt met zijn statenlidmaatschap. Als de staten hadden laten weten hoe dit probleem naar hun mening zou kunnen worden opgelost, hadden GS een persbericht kunnen uitgeven. Het tweede punt dat voor ons van belang is, is dat het door GS toch nog nodig werd geacht een nader onderzoek in te stellen naar de liquiditeitspositie van het NNBT. Het gaat dan om het rapport van de registeraccountant Reitsema, dat nog niet in de commissie is besproken. Het aftreden van twee bestuursleden zorgt eerder voor meer vragen dan voor meer duidelijkheid en ook hierbij is de informatieverstrekking weer aan de orde. Op grond van dit rapport zou de liquiditeitspositie voor

ons, simpele statenleden, heel duidelijk moeten zijn, maar dit rapport blijkt opgeschoond te zijn, zoals dat heet, en de onafhankelijkheid is er daardoor niet groter op geworden. Nogmaals, GS moeten zorgvuldig omgaan met de controlerende taak van de staten.

Om het NNBT met een schone lei te kunnen laten beginnen, is eigenlijk nogmaals € 351.000,-- nodig. Het vreemde is dat GS dit niet voorstelt. Het voorstel is het NNBT te laten herstarten met een negatief kapitaal. Wij hebben daar bijna jaren over gesproken en wij zijn erachter gekomen dat dat de oorzaak was van heel veel chaos. Het enige verschil met de eerste start is dat wij nu vooraf hierover een oordeel mogen geven en er dus bewust voor mogen kiezen. Wij vragen ons dan af of de provincie haar lesje wel geleerd heeft. Uit het rapport blijkt ook dat het NNBT nog niet in control is, maar dat dit naar verwachting eind februari het geval zal zijn. Of die verwachting uitkomt, hangt af van of de medewerkers voortvarend aan de slag gaan. Op grond daarvan denk ik dat het college ervoor gekozen heeft nog een ijkmoment in te bouwen.

Mijn derde punt is dat het mij niet helemaal duidelijk is wat er op dat ijkmoment gebeurt. In de tekst staat dat de financiële eindsituatie 2002 en de bestuurs situatie in beschouwing worden genomen. Wij wachten uiteraard af waar GS mee komen, maar de staten kunnen er toch van uitgaan dat er eind februari een nieuw bestuur is? Als dit niet het geval is, hoor ik dat nog graag.

(Mevrouw Stoel verlaat de vergadering.)

Het tweede beslismoment is na de verkiezingen, want per 1 juli moet er een meerjarenbegroting zijn, waaruit moet blijken dat het NNBT winst kan maken, zodat het onze voorschotten kan terugbetalen. Wij vinden dat moment van juli te laat, wij willen de informatie die dan ter beschikking komt betrekken bij het ijkmoment dat nog in deze statenperiode valt.

Het vierde punt waarom wij zo weinig vertrouwen hebben in de nieuwe start, heeft te maken met draagvlak uit de sector. De staten willen altijd dat bureaus en instellingen vraaggericht werken en dat lijkt hier niet zo te zijn. De ondernemers zetten nog steeds grote vraagtekens. De VVD-fractie zei hierover in de commissie dat het verrouwen nodig is van Toeristisch Recreatief Drenthe en de Vereniging van recreatie-ondernemers Nederland

(RECRON). Tot nu toe is er van die kant geen enkele financiële bijdrage gekomen en het bedrijfsleven zou zijn halfslachtige houding moeten laten varen, wil het NNBT volgens de VVD een kans van slagen hebben. De heer Dijks zei daarop in de commissie dat het overigens niet verwonderlijk is dat het bedrijfsleven zich nog wat voorzichtig opstelt.

Voorzitter. GroenLinks is minstens net zo voorzichtig. De politiek kan van alles bedenken, maar als de sector er anders over denkt, dan mislukt deze doorstart op dezelfde wijze als de eerste start en daar willen wij liever niet aan meewerken.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Namens mijn fractie wil ik drie punten behandelen: de informatievoorziening door GS, de positie van het bestuur en met name de voorzitter van het NNBT en ons oordeel over statenstuk 9.

In de commissie heeft D66 gevraagd naar het oordeel van de gedeputeerde over een van de conclusies uit het Groningse onderzoeksrapport, namelijk de ontoereikende informatievoorziening richting de staten. Al in 2001 waren er immers al signalen over de negatieve financiële ontwikkeling bij het NNBT.

De gedeputeerde heeft zich op het standpunt gesteld dat hij de Drentse staten bewust pas heeft geïnformeerd - het was voor de zomer van 2002 - toen er geen enkel misverstand meer was over de stand van zaken. Ik citeer uit het commissieverlag wat de heer Dijks hierover zei: "Het is niet doenlijk om de staten telkens te informeren als ergens weer alarmsignalen opklinken."

De fractie van D66 heeft zich, zoals in de commissievergadering is aangekondigd, diepgaand beraden over wat deze houding betekent in het licht van de politieke verantwoordelijkheid van de gedeputeerde. Mijn fractie is tot het oordeel gekomen dat de gedeputeerde zijn politieke verantwoordelijkheid te beperkt heeft opgevat en vooral ook te beperkt heeft ingevuld. De politieke verantwoordelijkheid en de daarmee verbonden wettelijke informatieplicht betekenen niet alleen het geven van informatie of inlichtingen die expliciet worden gevraagd of het verstrekken van informatie aan het eind van een proces, het college is gehouden de staten actief en tijdig te informeren over ontwikkelingen die van belang zijn of kunnen zijn voor nog komende besluitvorming. Dat aard en omvang van een daarbij opdoemend probleem niet aanstonds helder zijn, doet daaraan

niet af. Niet voor niets heeft het Groninger college de statencommissie aldaar al in november 2001 geïnformeerd over de financiële problematiek. Dat toen onjuiste inlichtingen zijn verstrekt, is weer een probleem van geheel andere aard.

De fractie van D66 is met andere woorden van mening dat de gedeputeerde de statencommissie eerder had kunnen en moeten informeren over de financiële ontwikkelingen bij het NNBT.

Vervolgens rijst de vraag welke consequentie aan dit oordeel verbonden moeten worden. Komt, met andere woorden, hiermee het politieke vertrouwen in de gedeputeerde in het geding?

Voorzitter. Het opzeggen van het politieke vertrouwen is op zijn plaats als er sprake is van onjuist of onvolledig informeren. In dit geval moet echter worden vastgesteld dat de staten eerder geïnformeerd hadden moeten worden en dat is niet voldoende om de vertrouwenskwestie te stellen. Wel kan de benadering van de gedeputeerde op twee manieren worden geduid, namelijk het is een uiting van een min of meer aanwezige arrogantie van de macht - wat kan ons gebeuren - of het is een uiting van bestuurlijke onzekerheid of angst en misschien ook een gebrek aan politiek inzicht. Voor alle duidelijkheid: wij kiezen voorschans voor de laatste uitleg.

Ik kom op mijn tweede punt, de positie van de voorzitter van het NNBT. In de commissie is indringend gesproken over de verantwoordelijkheid van het bestuur en het management van het NNBT. Een aantal fracties heeft aangegeven dat het bestuur zijn consequenties uit deze financiële deconfiture zou moeten trekken. Met zijn constatering dat het provinciaal bestuur op dit punt geen bevoegdheden heeft, heeft de gedeputeerde strikt formeel genomen gelijk, maar het roept wel twee vragen op.

- a. Hoe staat het nu met de eigen verantwoordelijkheid of het eigen verantwoordelijkheidsgevoel van het bestuur?
- b. In hoeverre speelt het vertrouwen van de staten in het NNBT-bestuur een rol als het gaat om de verdere verstrekking van gelden?

Deze vragen krijgen een extra lading nu inmiddels is vastgesteld dat de voorzitter van het bestuur, tevens statenlid, ook is opgetreden als gedelegeerd bestuurder, door sommigen aangeduid als interim-manager. Het CDA heeft zelfs gesproken over een bedenkelijke rol van de voorzitter en de vraag gesteld in hoeverre hiermee de grenzen van de bestuurlijke integriteit zijn overschreden.

De gedeputeerde heeft op dit punt vastgesteld dat deze door sommigen onwenselijk geachte combinatie van functies in de gegeven situatie onvermijdelijk was en dat zijns inziens integer is gehandeld.

Voorzitter. Ook hier loopt de gedeputeerde onder het probleem uit en dat probleem begint met de vraag naar de schijn van belangenverstrengeling. Mijn fractie vindt dat het in één persoon verenigen van de functies van statenlid, voorzitter van het NNBT als budgetinstelling en gedelegeerd bestuurder uit een oogpunt van bestuurlijke zuiverheid niet kan. Er ontstaat een ondoorzichtige situatie in de sfeer van de publieke verantwoording en er ontstaat een schijn van of misschien is er wel sprake van belangenverstrengeling. Dat met dit alles goed werk is verricht, doet absoluut niet terzake als deze vraag aan de orde is.

Op zichzelf is het juist dat het provinciaal bestuur geen dwingende bevoegdheden heeft ten aanzien van de inrichting van het NNBT-bestuur, maar wij menen wel dat de wijze waarop het bestuur omgaat met zijn verantwoordelijkheid mede bepalend is voor het vertrouwen in het NNBT en daarmee deel uitmaakt van de afweging of verdere bijdragen moeten worden verstrekt.

Voorzitter. Mijn fractie is verder van mening dat het NNBT-bestuur en met name ook zijn voorzitter de verantwoordelijkheid heeft een eigen afweging te maken of het verder wil als een bestuur dat bestuurlijke zuiverheid en publieke verantwoording ondergeschikt maakt aan politieke opportuniteit. Wij roepen het bestuur en vooral de voorzitter op die afweging zo te maken, dat aan de huidige koppeling van het voorzitterschap en het statenlidmaatschap met onmiddellijke ingang een einde wordt gemaakt. Laat ik hieraan toevoegen dat, als ik op die stoel zat, ik wel zou weten hoe die afweging zou moeten uitvallen.

Ik kom op mijn laatste punt: de gevraagde bijdrage zoals die vermeld is in het statenstuk.

In het licht van de opmerkingen die ik tot nu toe heb gemaakt, zal duidelijk zijn dat ik de waarheid geweld zou aandoen wanneer ik hier met droge ogen verklaarde dat onze fractie een volledig vertrouwen heeft in de toekomst van het NNBT op het punt van een financieel gezonde en inhoudelijk adequaat functionerende organisatie. Wij zijn daar op dit moment dan ook niet aan toe en dat betekent dat wij ook niet toe zijn aan een positieve stemming over dit statenstuk.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ik wil straks graag een stemverklaring afleggen.

De VOORZITTER: Wat mij betreft, mag u dat nu ook doen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter.

Wij vinden het niet zinvol de gemaakte fouten nog verder aan de kaak te stellen of te accentueren. Van belang is wat de toekomst gaat brengen. Wij zijn blij dat in het beleidsstuk wordt gesteld dat inzake de financiële controle jaarlijks de vinger aan de pols blijft.

Wij willen graag dat de nieuwe directeur veel succes heeft en wij stemmen in met het voorstel.

De heer VAN DER SCHOOT: Mijnheer de voorzitter. Vroeger had de padvinderij een welpenafdeling en dan zeiden wij: "Jip, jip, jip, woef. Akela wij doen ons best", waarna wij dat aanvulden met: "Doet u dan de rest."

Ik weet niet of vandaag de dag dergelijke uitspraken nog bestaan, maar als het om het NNBT gaat, zijn er twee nieuwsbronnen: wat de gedeputeerde Dijks ons vertelt en wat hij schrijft in zijn brief van 11 december en wat wij in krant lezen. Die berichten spreken elkaar nog wel eens tegen.

Ik kan mijn aansluiten bij het uitstekende betoog van de heer Langenkamp en ik wil hierbij alleen focussen op de brief van 11 december. Ten aanzien van de liquiditeitspositie wordt € 1,2 miljoen voldoende geacht om per 1 januari 2003 met een redelijk "schone lei" te beginnen. Dat schone lei staat tussen aanhalingstekens, net zoals ik vanochtend in een ander verhaal het woord verdwijnen tussen aanhalingstekens zette. Maar ja, soms lees je de dingen selectief en dan heb je net een strontje in het oog en dan zie je die aanhalingstekens niet. De ernst van mijn opmerking is dat een dergelijke zin niets zegt over de interne productiekracht van het NNBT.

Op pagina 2 staat dat eind februari het NNBT volledig in control is. En dat terwijl er medio 2003 nog een businessplan moet verschijnen. Als de zaak boekhoudkundig enigszins voor elkaar is omdat een X-aantal provincies wat geld wil schuiven en het businessplan kan daarbij niet betrokken worden dan is het niet mogelijk de interne daadkracht van een organisatie te beoordelen. Als er geen businessplan is dat ik kan relateren aan de financiën die eraan ten grondslag liggen, kan ik niet met het statenstuk instemmen.

De belangrijkste aanbeveling is dus in feite het plan van aanpak en als dan ook de conclusie wordt geformuleerd dat de zaak perspectief heeft en dat het resultaat goed is dan is het slechts een boekhoudkundig resultaat. Dankzij samenwerking in noordelijk verband wordt er geld geschoven, maar daarmee zijn de daadkracht en de intrinsieke kracht van een organisatie niet verwoord, omdat daaraan geen businessplan ten grondslag ligt. Het ijkmoment, waarvan in de brief sprake is, is dus eigenlijk niet meer dan een ijkmoment. Op grond daarvan meen ik niet met het statenstuk in te kunnen stemmen.

De heer GAASBEEK: Mijnheer de voorzitter. Na de toelichting van de heer Dijks heb ik in de commissievergadering al positief gereageerd op het voorstel en de toegevoegde brief van 11 december maakt nog veel meer duidelijk. Registeraccountant Reitsema stelt op pagina 11 van zijn rapport dat bij de totstandkoming van het NNBT, Drenthe een negatief vermogen van ruim f 600.000,-- inbracht.

Nu wordt gesuggereerd dat het NNBT pas goed kan functioneren als deze achterstallige schuld door de provincie Drenthe wordt afgelost. Geldt hetzelfde voor de negatieve inbreng van Groningen? Zo ja, dan wordt het wel een heel dure kwestie.

Ik heb er geen zicht op wat destijds, bij de start van het NNBT, is afgesproken, maar wel is mij duidelijk dat voor de toekomst zeer hoge eisen aan het management moeten worden gesteld, zeker nu weer twee bestuursleden zijn opgestapt.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Aan de orde zijn enkele punten naar aanleiding van het statenstuk en de brief van 11 december, waarvan de toezending in de commissie was toegezegd. Uit het bijgevoegde rapport blijkt wat de financiële positie van het NNBT anno 2002 is. Het is onze bedoeling de staten inzicht te geven in de huidige situatie, dus of de maatregelen die het provinciaal bestuur in overleg met de staten heeft genomen, gewerkt hebben of hun werk nog gaan doen. De cijfers die in het rapport-Reitsema staan, zijn dezelfde die ook al in eerdere rapportages waren vermeld.

Er heeft een voorfinanciering plaatsgevonden van € 1,2 miljoen en de provincies hebben negatieve vermogens ingebracht. De opsteller van het rapport heeft vooral gekeken naar de winst-

gevendheid van de organisatie en naar hoelang het duurt voordat die organisatie, nadat eenmalig € 300.000,-- beschikbaar is gesteld, weer een positief eigen vermogen heeft. Het eigen vermogen had voortdurend een negatief effect op de liquiditeitspositie van de organisatie.

Het college stelt voor hierover nu geen besluit over te nemen. De heer Reitsema doet een aantal aanbevelingen en die zal het college in zijn voorstellen die het de staten begin 2003 zal doen, betrekken; en als ook de situatie 2002 dan volledig in beeld is, kan hierover van gedachten worden gewisseld. Maar dat is nu verder niet aan de orde.

De heren Langenkamp en Engels hebben enkele punten naar voren gebracht die in de commissie bij de behandeling van het Groninger rapport ook al uitvoerig aan de orde zijn geweest. Het enig nieuwe feit is dat er in Drachten ongelooflijk hard gewerkt is, dat de plannen in korte tijd met minder mensen, die ongelooflijk veel voor hun kiezen hebben gekregen, zijn opgesteld en dat de administratieve procedures binnen de organisatie nu dusdanig zijn vastgelegd, dat de verwachting is dat problemen op dat punt ons in de toekomst bespaard blijven. Ik wil ook niets liever dan dat.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De heer Dijks zegt dat er niets nieuws in staat en dat veel dingen al eerder zijn gezegd, maar een van de conclusies van de heer Reitsema is dat uit zijn onderzoek blijkt dat het saneringsplan, dat inderdaad een paar keer is besproken, naar omvang wel maar naar zijn aard niet toereikend is om met een gezonde financiële positie door te starten. Dat is toch wat nieuws; dat wisten wij een maand of twee, drie geleden toch niet? Dat stond toch in geen enkel rapport, ook niet in dat Deloitte & Touche en in dat van Van Leeuwen?

De heer DIJKS: Nee, maar de cijfers waren er wel. Als de heer Langenkamp de cijfers had opgeteld, en van het negatief eindvermogen het bedrag van € 300.000,-- had afgetrokken dan had hij op eenvoudige wijze uit kunnen rekenen dat het negatieve vermogen niet afgedekt was met het bedrag van € 300.000,-- dat de provincies beschikbaar stelden.

Dat was dan gewoon helder en zichtbaar. Dat is helemaal geen verhullen of wat dan ook.

De negatieve inbreng was in de rapportage opgenomen en vervolgens is er een meerjarenraming

gekomen en daarbij is ervan uitgegaan dat het bedrag van € 66.666,- dat iedere provincie bevoorschot, kan worden terugbetaald uit de winstpositie die het NNBT in de komende jaren zal bereiken. De cijfers in het rapport-Van Leeuwen waren ook op deze verwachting gebaseerd. De vraag was nu of de in het rapport-Van Leeuwen genoemde winst ook hard te maken was. De heer Reitsema heeft in zijn onderzoek aangegeven dat dit te verwachten is, maar dat dit wel betekent dat er de eerste jaren een behoorlijke druk zal zijn op de liquiditeitspositie. Dat is dus niets nieuws, want cijfermatig was het allemaal in beeld te brengen. Het is alleen in dit rapport nog eens wat compact neergezet, maar in het rapport-Van Leeuwen dat op het meerjarenperspectief inzette en op de werkzaamheden die het NNBT zou moeten gaan doen, was het allemaal al aangegeven.

Ik kom op de informatievoorziening. Ik meen oprecht dat ik vanuit het Drentse belang - en dat is toch een goed functionerend NNBT - heb gehandeld. Ook al is het belang van een individuele ondernemer daaraan soms tegengesteld, het provinciaal bestuur heeft er belang bij dat de werkgelegenheid in de recreatieve sector op zijn minst behouden blijft. Dat is voortdurend de insteek geweest en daarover heb ik ook in verschillende situaties gecommuniceerd. Mevrouw Mellink heeft daar interrupties over gepleegd en die heb ik beantwoord, maar over de financiële positie van het NNBT heb ik pas mededelingen gedaan op het moment dat ik daar inzicht in had. In de commissievergadering heb ik uitgelegd waarom ik voor deze handelwijze heb gekozen. Ik was niet in staat de staten de juiste cijfers te geven op het moment dat zij die dachten te krijgen. In een tijdspanne van anderhalve maand zijn de cijfers boven water gekomen en die cijfers zijn goed onderbouwd en geaccordeerd door de partijen die daarvoor staan. Tot meer ben ik niet in staat. Politiek-strategisch kan ik wel van alles uithalen, maar daarmee kan ik de staten niet overtuigen. Ik zal de staten moeten overtuigen met onderbouwde argumenten en daar heb ik ook voor gekozen. In de commissie heb ik gezegd hoe het allemaal is gegaan.

Over de positie van het bestuur heb ik de vorige keer gezegd dat ik de dag erop overleg zou hebben met mijn collega's uit Groningen en Fryslân en de uitslag van dat overleg kan ik thans mededelen. De insteek van de drie colleges is dat er op 1 maart 2003 een nieuw NNBT-bestuur zal zijn.

Daarvoor wordt een aantal kandidaten aangezocht en ik hoop van harte dat de mensen die de kar in deze moeilijke situatie hebben getrokken, dat nog tot 1 maart willen blijven doen.

GS zouden in een heel onmogelijke positie komen wanneer zij een persbericht zouden moeten doen uitgaan. Dan zouden zij zich toch echt bemoeien met zaken waarmee zij zich niet te bemoeien hebben. Bestuur en directie van het NNBT zijn verantwoordelijk voor het runnen van de organisatie en als zodanig dienen zij publicaties naar buiten te doen. Ik blijf volhouden dat GS zich daarmee niet hebben te bemoeien. Wij willen daarin tot de laatste dag correct blijven. Deden wij dit niet dan zouden de staten het college daarop - en dan terecht - kunnen aanspreken.

Dat twee bestuursleden zijn opgestapt, is jammer. Het gaat om twee bestuursleden die in Fryslân een behoorlijke naam hebben; het gaat om een oud-gedeputeerde en om een directeur van de Friesland Bank. Ik vind het jammer dat zij zijn opgestapt, want als alle bestuursleden dat doen, hebben wij ook een probleem.

De heer Van der Schoot heeft erop gewezen dat er nog geen businessplan is. Hij weet ook dat de span of control van bepaalde mensen beperkt is. In de vorige commissievergadering was de begroting voor 2003 aan de orde. Bij de bespreking daarvan is door een aantal commissieleden opgemerkt dat met name de RECRON ontvreeden was over de snelheid van het proces en om die verwijten niet weer te krijgen is ervoor gekozen volgend jaar een meerjarenraming te maken. Daar is tijd voor nodig. Het is met de beste wil van de wereld niet mogelijk die al in februari klaar te hebben.

De heer VAN DER SCHOOT: Als de gedeputeerde zegt te willen spreken op basis van argumenten en wanneer hij zegt dat het NNBT in control is dan mag ik aannemen dat het controle-aspect wordt gerelateerd aan de financiële positie, aan de planning op midden- of op lange termijn en aan een businessplan. Vandaar mijn opmerking dat het nu boekhoudkundig wellicht voor elkaar is, maar niet in de zin van daadkracht en in de zin van de productverlening die van het NNBT kan worden verwacht.

Ik hoef geen gelijk te krijgen, maar als de heer Dijks dit plan voorlegt aan een bank met de vraag daar geld in te steken dan vraagt die bank ook hoe het businessplan eruitziet. Dat plan moet er

komen voor de bank er geld in wil steken. Ik ben dan wel geen bank, maar ik wil het toch wel heel nuchter zo bekijken.

De heer DIJKS: Met businessplan wordt in dit geval de meerjarenraming bedoeld. Het plan voor 2003 ligt er en is geaccordeerd. Dat plan gaat over de dagelijkse gang van zaken en daarop wordt controle uitgeoefend. Vervolgens is er de afspraak dat er driemaandelijks een rapportage komt. De zaak wordt dus nauwgezet gevolgd. Het college heeft er vertrouwen in hiermee op de goede weg te zijn.

TWEEDE TERMIJN

(De heer Jonker verlaat de vergadering.)

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De gedeputeerde sluit zijn betoog af met het woord "vertrouwen" en dat is ook het woord dat mij door het hoofd speelt. Wij hebben er eerlijk gezegd geen vertrouwen in dat het goed afloopt. Wij hebben het idee dat er iets gaat gebeuren dat samengevat kan worden onder de titel "laten we maar hopen dat het goed afloopt". Wij geven het NNBT de gelegenheid nog een beetje door te gaan, wij durven niet echt nee te zeggen en we durven ook niet te zeggen dat het totaal anders moet, want het is ook niet duidelijk wat dan het alternatief zou moeten zijn. Ik wil er best eens over spreken hoe het NNBT dan wel samen met de ondernemers zou kunnen functioneren. D66 zei dat het nog te vroeg is en dat zij nog niet aan beslissen toe is. Het ijkmoment waarover ik sprak, is, zo maak ik uit de woorden van de gedeputeerde op, niet meer dan een boekhoudkundig ijkmoment en op dat moment zal geen discussie plaatsvinden over de rol van en de visie op recreatie en toerisme. Dat betreurt ik.

De gedeputeerde zegt dat er inderdaad met een negatief kapitaal wordt gestart. De drie colleges van GS hebben hiernaar gekeken en hebben toch voor deze start gekozen. Ik vind dat een heel vreemde kronkel. Ik kan mij overigens wel voorstellen dat de gedeputeerde niet nog eens om meer geld wil vragen, want waarschijnlijk heeft hij al ingeschat dat niet voor elkaar te zullen krijgen. Maar het zou wel principiëler zijn geweest nog meer geld te vragen, want het moet wel goed op poten worden gezet. Het gaat om een sector die

kennelijk hulp nodig heeft en die wij met ons allen hartstikke belangrijk vinden.

Ik vind het vreemd dat de gedeputeerde zegt dat er in het rapport-Reitsema geen nieuwe getallen staan, terwijl hij een paar zinnen later zegt nog niet in staat te zijn een meerjarenbegroting te laten zien. Als de cijfers al in het rapport Van Leeuwen zijn gepresenteerd, waarom zegt de heer Reitsema dan dat dit pas op 1 juli kan gebeuren? Waarom kunnen die cijfers niet bij het ijkmoment van eind februari betrokken worden? Voorzitter. Ik denk dat ik alleen maar vragen kan herhalen. Ik heb het idee dat wij het niet erg eens zullen worden. Dat is jammer, maar het zij zo.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ook ik moet vaststellen dat, voorzover de gedeputeerde is ingegaan op elementen uit mijn betoog, er niets nieuws is gezegd. Het is gebeven bij een herhaling van de opvattingen die ook al in de commissie zijn geuit. Dat betekent dat ik ook niet veel verder kom dan een herhaling van zetten.

Mijn fractie stelt opnieuw vast dat het feit dat de gedeputeerde de staten pas wil informeren op het moment dat alle gegevens bekend zijn, een teken van bestuurlijke angst is. Mijn fractie vindt, dat wanneer er signalen zijn dat er perikelen zijn en als er gesproken wordt over de betrokkenheid van het provinciaal bestuur, dat dan PS op een vroegtijdig moment daarbij betrokken móeten worden. En als dan nog niet alle gegevens bekend zijn, zal de gedeputeerde daar niet op afgerekend worden. De gedeputeerde had ook kunnen zeggen dat er problemen zijn, dat hij niet precies weet hoe het zit, maar dat hij het gaat uitzoeken en daarover zal rapporteren. Dan is er sprake van een zinde-lijke discussie. Maar de gedeputeerde ziet dat anders en daarmee blijft mijn kwalificatie overeind. Met wat de gedeputeerde zei over het nieuwe bestuur, ben ik het formeel eens. Daarom ook heb ik een oproep gedaan aan het NNBT-bestuur. Ik weet niet welk antwoord daarop komt, maar afgaande op de krantenberichten kan ik dat wel ongeveer raden. Als de keuze voorligt om op grond van opportunistische redenen door te gaan met dit bestuur, daarmee de schijn op zich ladend van bestuurlijke onzuiverheid, dan is mijn fractie daar ook heel gauw mee klaar.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Het is soms jammer dat wij met elkaar van mening blijven verschillen, zeker als het om een belangrijk

punt als recreatie in Drenthe gaat. Ik nodig de heer Langenkamp dan ook van harte uit om de komende tijd met voorstellen te komen voor het meer stimuleren van de recreatieve sector. De heer Langenkamp heeft het mis wanneer hij zegt dat de discussie alleen maar over centen gaat. De afgelopen tijd hebben wij het rapport-Van Leeuwen besproken en de begroting voor 2003 besproken en daarbij zijn steeds keuzes gemaakt als het erom ging de speerpunten van het beleid van het NNBT te bepalen. Daar hebben wij met elkaar de contouren voor aangegeven. Als je meer of iets ander wilt dan zul je dat ook aan moeten geven en ik zie de voorstellen dan ook graag tegemoet.

De datum van 1 juli heeft niets te maken met dat men niet weet hoe het moet, maar heeft alles te maken met het draagvlak dat gecreëerd en het overleg dat gevoerd moet gaan worden. De regio-coördinatoren zullen de komende tijd hun oor te luisteren moeten leggen en zij zullen de mensen hiernaartoe moeten halen.

Voorzitter. Ik hoop nog lange tijd in de staten door te gaan, in welke functie dan ook en ik ga graag de discussie aan met de heer Engels over het onderwerp "discussies voeren zonder te weten waar ze over gaan". Ik wil die discussie wel eens aangaan, maar op dit moment heb ik ervoor gekozen dat niet te doen, want een oeverloze discussie is toch niet mijn stijl.

Vervolgens besluiten de staten met handopsteken overeenkomstig het voorstel van het college.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fractie van GroenLinks, D66 en de Ouderenpartij tegen het voorstel hebben gestemd, doch de overige fracties daarvoor.

(De heer Sluiter verlaat de vergadering.)

4. Het voorstel van gedeputeerde staten van 11 november 2002, kenmerk 44/6.17/2002009916, Aanpassing Regeling beeldende kunst en vormgeving 2003-2004

(statenstuk 10)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Cultuur en Welzijn van 27 november 2002.

Mevrouw CEELLEN: Mijnheer de voorzitter. Statenstuk 10, Aanpassing Regeling beeldende kunst en vormgeving 2003-2004, heeft als tussentijdse nota onder andere het accent gelegd op twee nieuwe doelstellingen, namelijk het vergroten van het publieksbereik en het vergroten van het cultureel ondernemerschap van de kunstenaars. De doelstellingen zijn speerpunten en een aanscherping van het rijksbeleid tot 2005. Wij vinden het dan ook geweldig dat, in tegenstelling tot de provincies Groningen en Fryslân, de provincie Drenthe het subsidiebeleid handhaaft, zeker ten aanzien van deze twee grote doelstellingen. Er is wel sprake van een bijstelling van 15% naar 10%, opdat de pot in augustus nog net niet helemaal leeg is en wij meer burgers blij kunnen maken; het geld moet tot december toereikend zijn.

Nu Groningen en Fryslân om hen moverende redenen hebben afgehaakt, zal het duidelijk zijn dat Drenthe alleen subsidie verstrekt aan de Drentse kunstenaars. En geloof me, in Groningen zijn ze hartstikke jaloers. Ik hoorde van medewerkers van de galerie Pictura in Groningen, waar de Drentse kunstenaar Evert Musch een prachtige tentoonstelling had, dat het in Groningen zeer betreurd wordt dat er geen subsidie meer wordt gegeven.

Kortom, wij zijn blij dat de meerderheid van deze staten de voorstellen van GS steunt, zodat het cultuurbeleid rondom de kunstaankoop door particulieren goed op de kaart blijft.

Wij gaan akkoord met de notitie zoals GS ons die ter advisering heeft voorgelegd.

Mevrouw SCHIPPER: Mijnheer de voorzitter. Het gaat om twee nieuwe doelstellingen: het versterken van het publieksbereik en het versterken van het cultureel ondernemerschap. De fractie van de VVD onderschrijft die doelstellingen van harte. De aankoopsubsidies particulieren (subsidie-categorie 7) kunnen wij echter niet steunen, ook niet als die alleen gelden wanneer werk van Drentse kunstenaar wordt aangekocht. Voor de duidelijkheid wil ik onze reden hiervoor toch nog even noemen.

De overweging om tot de aanschaf van een kunstwerk over te gaan, zal zelden bepaald worden door de herkomst van een kunstenaar. Het kunstwerk moet je aanspreken en daarin onderscheidt wat ons betreft het aankopen van kunst zich niet van de aanschaf van andere luxe goederen.

Wij vinden dat kunstenaars hun afnemers zelf moeten weten te vinden en daar hebben wij al stimulerende regelingen voor.

De voordelen van de aankoopsubsidie komen voornamelijk bij de koper en bij vooral bij de galeriehouder terecht en mevrouw Ceelen bevestigde dit zojuist nog toen zij sprak over de vreugde van de galeriehouders.

Er is geen enkel inzicht in of door deze regeling nieuwe doelgroepen tot kunst aankoop overgaan. De suggestie van een aantal fracties dat mensen met een kleinere portemonnee hiervan eerder gebruikmaken, is niet hard te maken.

Mevrouw CEELLEN: Mevrouw Schipper heeft mij absoluut verkeerd begrepen. De galerie die ik noemde wordt door de gemeente en de provincie Groningen gesubsidieerd, het is geen commerciële galerie.

Mevrouw SCHIPPER: Maar als het omzetverhogend werkt, kan ik mij de vreugde van de galeriehouder wel voorstellen. Ik heb dit ook wel eens uit de mond van galeriehouders mogen vernemen. Het maximum van € 410,- geeft al aan dat kunst aankopen tot een bedrag van € 4000,- gesubsidieerd worden. Zo'n aankoop is niet voor iedereen weggelegd.

Voor de goede orde: wij zijn voor het stuk met uitzondering van subsidie categorie 7.

Mevrouw DIRKS: Mijnheer de voorzitter. Ik zal mij beperken tot enige opmerkingen over het kortingspercentage bij de aankoop van werken van Drentse kunstenaars. Het doel van deze regeling is tweeledig: het vergroten van het publieksbereik en het versterken van het culturele ondernemerschap. De huidige regeling schiet hierin tekort. Een van de redenen - misschien zijn er wel meer - is dat het rijksbudget in de loop van het jaar al op is. De provincie kan dan twee kanten uit: zij kan er zelf extra geld instoppen, of zij verlaagt het kortingspercentage zodat meer mensen gebruik kunnen maken van de regeling.

Het verhogen van het budget kan niet gebeuren zonder een brede discussie over de effecten en de samenhang van diverse maatregelen die hetzelfde doel beogen, en dan niet alleen een discussie in de staten, maar ook een discussie met het culturele veld.

Onze conclusie mag dan ook duidelijk zijn: wij volgen het collegevoorstel en wij willen de

gegevens van de evaluatie gebruiken bij de ontwikkeling van het nieuwe beleid.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben in de commissievergadering al naar voren gebracht dat de aanpassing van de Regeling beeldende kunst en vormgeving 2003-2004 onzes inziens niet voldoet aan de nieuwe doelstellingen die het ministerie aan deze regeling stelt. De aankoopsubsidie voor particulieren moet uit hetzelfde bedrag worden betaald en wordt verlaagd van 15% naar 10% en in de toekomst zal het niet meer mogelijk zijn - zie pagina 7 van de toelichting - om de aankoop- en de inhuurprijs van kunstwerken voor de kunstuitlen uit de geldstroom BKV te financieren. Er is dan dus geen kunstuitleen meer. Is dit het vergroten van het publieksbereik?

Wel worden subsidies voor projecten vermeerderd. Zo komt er een aankoopsubsidie voor bedrijven van 30% met een maximum van € 2.300,-, wordt de subsidie voor schetsontwerpen verhoogd van € 460,- of € 690,- dit is afhankelijk van twee- of driedimensionaal - tot € 1.400,- en ook wordt het ontwerpen van een huisstijl door een ontwerper expliciet in de regeling opgenomen.

Om het groeiend aantal opdrachten dat hieruit voortvloeit te ondersteunen, wordt het budget voor de BKV-opdrachtcoördinator van de provincie uitgebreid van € 4.500,- naar € 9.000,-.

Voorzitter. Wij zijn van mening dat deze verhogingen niet bijdragen aan het tweede doel van de aanpassing van de BKV-regeling, namelijk het vergroten van het cultureel ondernemerschap van de kunstenaars en de instellingen. De aanpassing van de BKV-regeling voldoet dus niet aan het vergroten van het publieksbereik noch draagt zij bij aan het cultureel ondernemerschap. Dat is de reden waarom de OPD zich niet met dit statenvoorstel akkoord kan verklaren.

Mevrouw BRINK: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de staten voor hun instemming met dit statenstuk. Er zijn geen vragen aan mij gesteld, maar ik heb nog wel een vraag aan de staten. Ik heb een paar mensen horen zeggen dat de regeling niet meer voor de Groningse kunstenaars geldt. Ik ga er nu dan ook van uit dat de 10%-regeling alleen voor de Drentse kunstenaars geldt. Dat was ook al mijn conclusie na de commissievergadering, maar de voorzitter van die vergade-

ring heeft dat toen niet geconcludeerd. Stemmen de staten hiermee in?

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college, onder de aantekening dat de fractie van de OPD geacht wenst te worden tegen te hebben gestemd.

5. Het voorstel van gedeputeerde staten van 4 december 2002, kenmerk 49/6.20/200201163, Lening voor LOFAR

(statenstuk 14)

De heer VAN DER SCHOOT: Mijnheer de voorzitter. Ik vind het een voortreffelijke investering, waarmee hoogwaardige kennis met een nog ongekend spin off-effect wordt gestimuleerd. Ik kan de in het stuk aangedragen argumenten ook alleen maar onderschrijven. Ik wil daar nog een ironisch argument toevoegen: in het heelal staan zeer veel indrukwekkende zaken te gebeuren en wij kunnen zeggen dat we erbij geweest zijn.

De VOORZITTER: En dat aan het eind van het jaar.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De OPD ziet de voordelen van het behoud van ASTRON voor Drenthe. De bouw van de Low Frequency Array (LOFAR)-telescoop achten wij dan ook van groot belang. De lening zal worden versterkt onder strenge voorwaarden van rente en terugbetaling zo gauw de Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking (ICES)/KIS-gelden ter beschikking komen. De argumenten die in de aanbiedingsbrief zijn verwoord, kunnen wij onderschrijven en mede na de toelichting door de ambtenaar stemmen wij in met dit statenstuk.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ons oordeel wordt gevraagd over het verstrekken van een lening aan ASTRON ten behoeve van het LOFAR-project. Eigenlijk zou mijn fractie niet moeten instemmen met het beschikbaar stellen van dit krediet. Immers, de beleidsbrief vertelt ons dat de LOFAR-antenne de mogelijkheid biedt terug te kijken tot vlak na de oerknal. Het zal duidelijk zijn dat mijn fractie, op basis van haar

opvattingen over het ontstaan van het heelal, van mening is dat met dit systeem verder zou moeten worden teruggekeken. Ik vrees echter dat ook in dat geval de oerknal niet zal worden gehaald. Het gaat om een project met een grote wetenschappelijke waarde, het is van groot belang voor de economie en voor de uitstraling van deze provincie. Dat maakt het ten volle waard dit project uit te voeren, ondanks de oermisser in de beleidsbrief. Wij steunen dus het verstrekken van een lening aan het LOFAR-project.

De heer BLANKSMA: Mijnheer de voorzitter. Ons verkiezingsprogramma van vier jaar geleden had de titel "Drenthe proeftuin voor innovatieland" en het voorstel dat nu voorligt sluit zowel qua vorm als qua inhoud naadloos aan bij dat programma en bij wat wij voorstaan. Vandaar onze volledige instemming hiermee.

De heer DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Tijdens een werkbezoek van het CDA nu ruim een jaar geleden, zijn wij bij ASTRON geweest en zijn wij geïnformeerd over het LOFAR-project. Wij hebben toen al geconstateerd dat het project voor Drenthe een heel grote toegevoegde waarde had. Die kreet vind ik ook terug in het statenstuk. LOFAR wordt een belangrijk project genoemd en behoud van het kennisinstituut van ASTRON wordt van grote betekenis geacht. Wij staan dan ook achter het statenstuk, maar hebben toch een drietal vragen over het advies van het college. Ons wordt gevraagd een lening beschikbaar te stellen. Is er dekking voor die lening, lopen wij risico's en houdt de zinsnede "onder nader vast te stellen voorwaarden" een risico in?

De heer SCHAAP: Stel dat er een risico is, namelijk dat de subsidie van het Rijk, waarop dit hele voorstel is gebaseerd, er op termijn toch niet komt, wat zegt de fractie van het CDA dan over het LOFAR-project?

De heer DE VRIES: Het LOFAR-project op zich ondersteunen wij. Ons is niet duidelijk geworden dat wij risico lopen voor een bedrag van €2 miljoen. Als dat risico er werkelijk is, willen wij er nog wel even over beraadslagen.

De heer SCHAAP: Wij dachten namelijk ook dat er de komende jaren in Drenthe nog geld zou zijn

voor een heleboel andere projecten en dat geld blijkt er ook opeens niet meer te zijn. Ik plaats de lening aan LOFAR in dezelfde categorie als infrastructuur, natuurbeleid enzovoorts. Wij nemen met het verstrekken van deze lening alleen al om de simpele reden dat men elders in het land - ik spreek nu over Den Haag - blijkbaar opeens van mening is dat het geld op is, een risico op ons. Het is dus van belang te weten of wij ook op het CDA in Drenthe kunnen rekenen als het mogelijkkerwijs in Den Haag niet goed gaat.

De heer DE VRIES: Het gaat er natuurlijk om welk risico wij lopen: gaat het om een beperkt of om een groot risico? Wij horen graag eerst het antwoord van de gedeputeerde op deze vraag.

De heer SCHAAP: Ik ben geneigd te zeggen dat wij op dit moment een geweldig groot risico lopen. Dat geldt voor elke vorm van financiering waarbij wij niet zelf aan de knoppen zitten.

De heer DE VRIES: Zullen we eerst maar het antwoord afwachten?

De heer NIJENBRINKS: Mijnheer de voorzitter. Het LOFAR-project is door de fractie van de VVD in de algemene beschouwingen al onder de aandacht gebracht. Wij hebben ook vrij recent enkele werkbezoeken aan ASTRON gebracht en wij hebben ervoor gezorgd dat enkele kamerleden van onze partij daar op bezoek zijn geweest om ook de aandacht van Den Haag voor dit project scherp te houden.

Het gaat om een mondiaal wetenschappelijk hoogstandje en het is van belang dat dit project voortgaat. Wanneer er nu haperingen optreden, moet in verband met de zonne-eruptie het project sowieso elf jaar opschuiven, zo heb ik mij door techneuten laten vertellen. Als dat gebeurt, komt het hier waarschijnlijk niet meer van stal en gaat het mogelijk naar een ander deel van de wereld. De fractie van de VVD houdt erg vast aan het economisch belang van dit project. Het gaat om een moderne logistieke ontsluiting met snelle glasvezelkabels.

Het mag duidelijk zijn dat mijn fractie instemt met het verstrekken van de lening. Er zullen nog nadere voorwaarden worden gesteld en wij hebben er vertrouwen in dat die zodanig zullen zijn dat die lening met vertrouwen kan worden verstrekt.

De heer WEGGEMANS: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de staten voor hun instemming met dit stuk. Ik denk dat die instemming de organisatie van LOFAR goed zal doen.

Het probleem was dat er op 1 januari 40 mensen in dienst zijn en dat er geen geld is om ze te betalen. SNN had al eens *f* 15 miljoen geïnvesteerd om LOFAR ook richting het bedrijfsleven vorm te geven. Dat project ligt goed op stoom maar daarmee kunnen nog geen 40 mensen in dienst worden gehouden.

Als wij nu niet verder zouden gaan, was het bedrag van *f* 15 miljoen niet goed besteed en zou de Amerikaanse cofinanciering verdwijnen. ICES/KIS is verstraagd. Wij hebben nu helder geconstateerd dat het demissionaire kabinet begin december heeft gezegd dat er een bedrag van € 804 miljoen voor ICES/KIS staat. De Tweede Kamer was steeds bezig om met allerlei amendementen uit die pot te snoepen en daaraan is nu een eind gekomen. In die zin is de situatie nu positiever dan toen wij met ASTRON en met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) in overleg waren om het project te redden.

Een ander positief punt is dat mevrouw Van der Hoeven, demissionair minister van onderwijs, cultuur en wetenschappen op 15 januari een bezoek aan LOFAR gaat brengen en ik heb nog nooit gehoord dat iemand die daar geweest is, teleurgesteld wegging. Dit kan dus alleen maar goed aflopen. Deze minister gaat als eerste over de besteding van ICES/KIS. In die zin denk ik dat het allemaal heel hoopvol is.

De NWO, de moederorganisatie van ASTRON, stelt de rest van het geld renteloos beschikbaar en omdat het over het hele jaar 2003 gaat, kan het, omdat wij rente vragen, best zo zijn dat wij als laatste geactiveerd worden. Daarom ook dat er sprake is van "onder nadere voorwaarden". Wij gaan wel uit van een langere looptijd. Het is een gesubsidieerde instelling, die geen winst kan maken en zij heeft dus, als het mis gaat, niet de mogelijkheid ons uit de exploitatie terug te betalen. Maar wij gaan daar wel voor en ook dat valt onder de nadere voorwaarden.

De eerste voorwaarde is dat zo gauw het geld van ICES/KIS binnenkomt, onze lening wordt afgelost, hoe groot het bedrag ook zal zijn.

De voorwaarden worden nog uitgediscussieerd maar wij hebben wel het gevoel dat wij in ieder

geval nog een maand of twee kunnen wachten voor wij daarmee beginnen. Ik kan mij ook voorstellen dat wij de voorwaarden in februari, of eventueel in april aan de statencommissie voorleggen.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

6. Het voorstel van gedeputeerde staten van 9 oktober 2002, kenmerk 39/6.16/2002008163, Overdracht weggedeelten aan de gemeente Hoogeveen

(statenstuk 1)

7. Het voorstel van gedeputeerde staten van 13 november 2002, kenmerk 46/6.5/2002010401, Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel

(statenstuk 12)

met het op deze punten betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit van 25 november 2002

8. Het voorstel van gedeputeerde staten van 4 november 2002, kenmerk 44/6.18/2002009917, Meerjarenplannen afvalstoffen

(statenstuk 2)

9. Het voorstel van gedeputeerde staten van 6 november 2002, kenmerk 45/6.5/2002009918, Tijdelijke subsidie-regeling Plattelandsstructuurfonds

(statenstuk 7)

met het op deze punten betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Milieu, Water en Groen van 25 november 2002.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten telkens overeenkomstig het voorstel van het college.

10. Het voorstel van gedeputeerde staten van 6 november 2002, kenmerk 45/6.4/2002009914, Beleidskader jeugdzorg 2003-2006 en Actieprogramma jeugdzorg 2003

(statenstuk 3)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Cultuur en Welzijn van 27 november 2002.

Mevrouw GOUDRIAAN: Mijnheer de voorzitter. In de commissie hebben wij gezegd in de fractie nog te willen spreken over het beleid dat ten aanzien van de alleenstaande minderjarige asielzoekers zou worden gestart.

Op grond van voortschrijdend inzicht gaan wij akkoord met dit statenstuk. Wij houden de ontwikkelingen in de gaten.

De heer GAASBEEK: Mijnheer de voorzitter. Ik vind het een bijzonder goed statenstuk, waar het college en de ambtenaren een goede beurt mee maken, maar ik wil nog even wijzen op het belang van kinderen van gescheiden ouders. Ik vraag daarvoor meer aandacht dan wat daarover nu op pagina 19 staat.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

11. Het voorstel van gedeputeerde staten van 12 november 2002, kenmerk 46/6.1/2002008006, Project Taol-, lees- en schriefbevordering

(statenstuk 11)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Cultuur en Welzijn van 27 november 2002.

De heer ZOMER: Mijnheer de voorzitter. In de commissievergadering heb ik mijn twijfels geuit met betrekking tot de ontvankelijkheid van het project, gericht op de basisscholen. Ik had daarover wat negatieve geluiden gehoord.

Er waren in de vergadering en van de kant van Drentse Taal positievere verwachtingen. Wij zijn positieve mensen en dus geven wij dit onderdeel het voordeel van de twijfel. Wij zullen met dit statenstuk instemmen.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

12. Het voorstel van gedeputeerde staten van 11 november 2002, kenmerk 46/6.13/2002010149, Aanpassing van de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies

(statenstuk 8)

13. Het voorstel van gedeputeerde staten van 6 november 2002, kenmerk 45/6.6/2002009920, 5^e wijziging begroting 2002

(statenstuk 5)

met het op deze punten betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 27 november 2002.

14. Het voorstel van gedeputeerde staten van 4 december 2002, kenmerk 49/6.15/2002011138, Jaarprogramma Kompas 2003

(statenstuk 15)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Interprovinciale Statencommissie Noord-Nederland van 26 november 2002.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten telkens overeenkomstig het voorstel van het college.

G. Sluiting

De VOORZITTER: Wij zijn hiermee aan het einde gekomen van onze beraadslagingen. Ik wens u allen heel plezierige en fijne dagen, een mooie kerst en een goede jaarwisseling en ik verwacht u allen terug te zien op dinsdagmiddag

7 januari om 16.00 uur voor de nieuwjaarsreceptie van de mooiste provincie van Nederland. Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 15.52 uur gesloten.)

GB

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 18 december 2002 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 7 De heer WEGGEMANS zegt toe dat de gemeente Emmen zal worden meegedeeld dat als de provincie niet direct de stukken inzake de BVO Emmen ontvangt, het bestemmingsplan niet zal worden goedgekeurd.
- 7 De heer WEGGEMANS zegt toe dat zo gauw het vorengenoemde bestemmingsplan is ontvangen, de staten hierover zullen worden geïnformeerd.
- 7 De heer WEGGEMANS zegt toe dat de staten nog deze statenperiode de afrondende rapportage inzake de BVO Emmen zullen ontvangen.